ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 44 (7. 986) ◆ 1992 йил 3 март, сешанба ◆ Нархи 1 сўм

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов республикамизга ташриф буюрган Саудия Арабистони «Хенел индастриз ЛТД» консорциумининг ижрочи директори Шайх Холид Аҳмад Али Ризони 29 февраль куни қабул қилди.

⊙ Давлат тили ҳақидаги Қонунни амалга ошириш республика комиссиясининг бўлиб ўтган мажлисида давлат тили ҳақидаги Қонун ва уни амалга оширишга доир давлат дастурининг Ўзбекистон Республикаси Алоқа ҳамда Адлия вазирликларида бажарилиши тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

⊙ Навоий шаҳридаги кимё толаларини қайта ишлаш фабрикасида гулқоғозларнинг янги намуналарини тайёрлаш йўлга қўйилди. Ҳадемай, фабрика халқимиз учун керакли бўлган ана шу маҳсулотларни оммавий равишда ишлаб чиқаришни йўлга қўяди.

⊙ Тошкентдаги қуёшдан муҳофаза қилиш заводида хорижий технология асосида пластмассали дераза блокларининг дастлабки туркумини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Тўрт минг донаси тайёрланган дастлабки бу маҳсулотни харидорлар бажонидил сотиб олишди.

⊙ Ўзбекистон пойтахтида яна битта бозор тузилмаси ташкил этилди — Осиё халқаро тижорат акционерлик банки таъсис этилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг сессияси республика Президенти таклиф этган янги ҳукумат таркибини тасдиқлади. Мураккаб иқтисодий вазиятда Асқар Акаевнинг ўзи ҳукуматга бошчилик қилмоқда.

⊙ Туркманистон Украина билан газ нархи бўйича ўзаро келиша олмаганлиги сабабли ушбу республикага газ беришни тўхтатди. 1 март якшанба куни эрталаб соат 6 да қувурлардан ўтадиган газларнинг йўли тўсилди.

⊙ Кемеровода шаҳар трамвайлари, троллейбуслари ва автобусларида паттасиз юриш жорий қилинди. Шаҳардаги саноат корхоналарининг жамоалари транспорт ташкилотларини молиявий жиҳатдан таъминлашни ўз зиммаларига олдилар.

ХОРИЖДА

⊙ БМТ Бош Ассамблеясининг 46-сессиясида Ўзбекистон, шунингдек, Арманистон, Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Тожикистон, Туркманистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо қилиб қабул қилиндилар.

⊙ Лондонда ўтган жума ва шанба кунлари иккита бомба портлаши оқибатида 30 дан зиёд киши жароҳат олди.

* Долзарб мавзуда

● Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги меҳр-мурувват ҳаво кўприги доимий ишлаб турибди. Анқарадан миллий авиация компаниясининг тайёралари Тошкентга кеча-ю кундуз инсонийлик ёрдамини келтириб турибди. Шу дўст мамлакатдан юборилаётган юкларни қабул қилиш ва тақсимлаш учун Ўзбекистон Президентининг фармойишига биноан республика комиссияси тузилгани илгари хабар қилинган эди.

Ушбу комиссиянинг раиси, Республика Бош вазири А. Муталов Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг махсус мухбири А. Жўрабоевнинг саволларига жавоб қайтаради.

Абдулҳошим МУТАЛОВ:

«ТУРК ДЎСТЛАРНИНГ ЁРДАМИ АСҚОТАДИ»

— Абдулхошим Муталович, шу олижаноб иш қандай бошланганини қисқача гапириб берсангиз.

— Бу иш Ўзбекистон Президенти И. А. Каримовнинг Туркия Республикасига буюрган ташрифи билан бевосита алоқадор. Бу ташриф Ўзбекистон мустақил деб эълон қилингандан кейин республикамиз бошлиғининг чет элга қилган биринчи сафари эди.

Мустақиллик демократияга, кўп партиялиликка, эркин ишбилармонликка кенг йўл очди. Бироқ бир қанча мураккаб иқтисодий муаммолар келиб чиқди. Бу — Ўзбекистон узоқ вақт қарамликда қолганининг натижаси эканлиги табиий. Биз қийинчиликларни бартараф этишга қодирмиз, албатта. Аммо бунинг учун вақт керак, шунингдек, хорижий дўстларимизнинг мададига ҳам муҳтожмиз.

Ташриф вақтида И. А. Каримов Туркия Республикасининг раҳбарлари билан шу муҳим масала хусусида ҳам музокара олиб борганди, ташрифдан кейин орадан бир неча кун ўтгач, Туркия Тошкентга хайрия кўмаги тарзида дастлабки тонна юкларни юборди. И. А. Каримовнинг Швейцария сафари чоғида Президентимиз Туркия раҳбарлари билан яна бир бор учрашди, шундан кейин Туркия Республикасининг Бош вазири С. Демирэл бўлғуси Наврўз байрами муносабати билан Ўзбекистонга 100 миллион долларлик беғараз ёрдам бериш ҳақидаги ҳужжатни имзолади.

— Ушбу кўмак нималардан иборат бўлади?

— Унинг таркиби хилма-хил: қанд-шакар, ун, ёғ, ўсимлик мойлари, болалар таомлари, болаларга ва аёлларга аталган дори-дармонлар, гўдаклар кийим-кечаги ва пойабзали... Бутун ёрдам ҳажми чамаси 5200 тоннага боради. Биз уни 15—20 кун ичида ташиб олишимиз керак. Бундан ташқари тез орада Туркия портларидан Одесса портига салкам 600 тонна дон етказиб берила бошлайди. У ҳам бизга аталган.

— Ана шу юкларни қабул қилиб олиш, ташиш, сақлаш унчалик осон бўлмаса керак. Уларнинг бир қисми нопок кишилар, чайқовчиларнинг қўлига ўтиб кетмаса яхши эди...

— Албатта, турли қийинчиликлар, кутилмаган муаммолар пайдо бўлиши мумкин. Бизнинг комиссиямиз айни мана шундай ҳодисаларнинг олдини олиш учун тузилган. Комиссия таркибига ташқи ишлар, автомобиль транспорти, ички ишлар, соғлиқни сақлаш, савдо вазирлари, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиация компаниясининг бош директори, Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи, Касаба уюшмалари федерациясининг раиси, Болалар жамғармаси, Меҳр-мурувват жамғармаси ва бошқа бир қанча йирик ташкилотларнинг бошлиқлари киритилган.

Ҳозир комиссия аъзоларининг бир қисми, шу жумладан, Ўзбекистон Президентининг Истанбул шаҳридаги вакили Аҳмад Ирфон Курд ўғли, «Ўзбек трейдинг А. Г. Компани» фирмасининг президенти А. Олтойли Туркияда. Улар юкларни жўнатиш масалаларини турк биродарлар билан ҳамкорликда ҳал қилишмоқда. Комиссиянинг бошқа аъзолари эса келтирилаётган молларни қабул қилиш ва жойлаштириш билан машғулдирлар.

Шуниям таъкидламоқчиманки, комиссия ҳузурида махсус ишчи гуруҳи тузилган бўлиб, унга республика Бош вазирининг ўринбосари Қ. Ҳаққулов бошчилик қилмоқда. Гуруҳ таркибига Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари К. Расулов, республика Ички ишлар вазирлигининг иқтисодий жиноятларга қарши кураш бошқармаси бошлиғи С. Тахтин ва бошқа масъул раҳбарлар киритилган. Тошкент тайёрагоҳида, пойтахт Ҳокимиятида, Савдо вазирлигида штаблар ҳам ташкил қилинган, энг зарур маълумотлар шу штабларга зудлик билан юбориб турилади.

Келтирилаётган ёрдам фақат битта жойда тўпланиб, муҳрлаб қўйилади. Сўнгги туркум юклар олинганидан кейингина республика комиссияси уни вилоятларга тақсимлашга киришади. Табиийки, хайрия ёрдами биринчи галда йўқсилларга, муҳтожларга, кўп болали оилаларга берилади.

— Туркиядан яна қандай кўмак кутилаяпти?

— Мана шу, беғараз ёрдамдан ташқари Туркия Республикасининг ҳукумати Ўзбекистонга катта миқдорда қарз беришни мўлжалламоқда. Бошқа бир қанча мамлакатлар ҳам бизга мадад қўлини узатадилар. Бу — қувонарли бўлса ҳам, аммо кўмак ва қарз билан, ҳатто энг самимий дўстларнинг мадади билан ҳам олисга бориб бўлмайди. Республикамиз ўз қадди-бастини тиклаб оладиган кун тез орада келишига аминмиз. Бунинг учун ҳамма шароитимиз бор. Ўшанда бизнинг ҳам бошқа давлатларга ёрдам беришга қурбимиз етади.

ВЕНГРИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Бош вазир А. Муталов бошчилигидаги Ўзбекистон Республикаси ҳукумат делегацияси амалий ташриф билан Венгрияга жўнаб кетди.

Делегацияни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Х. Жўрабеков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

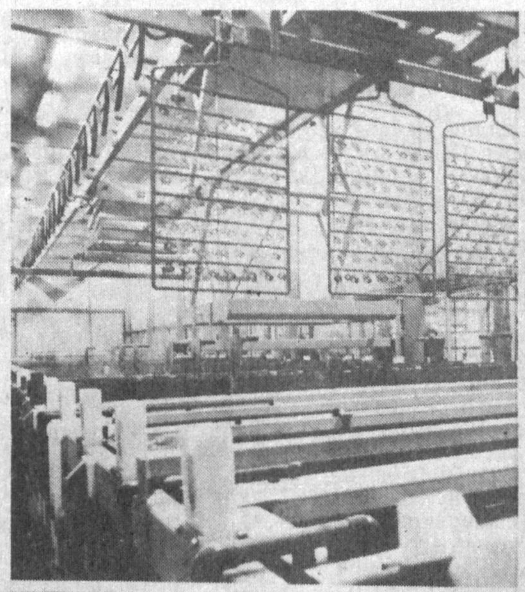

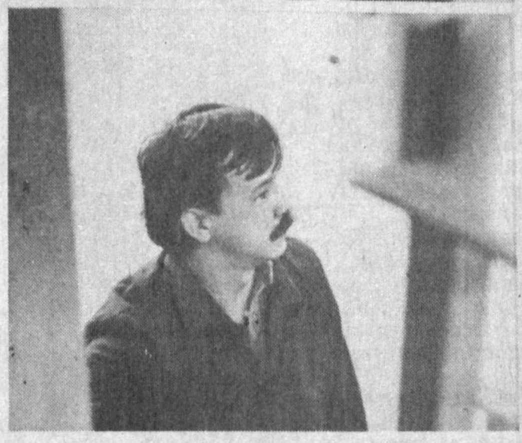

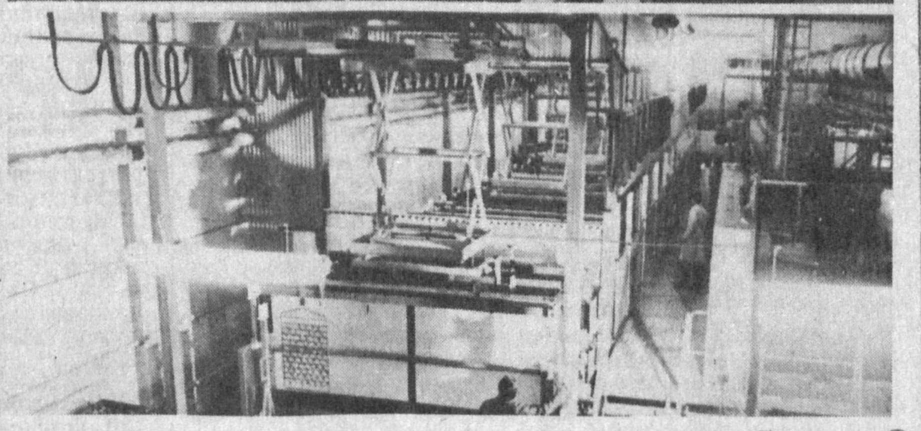

Янгилик, хабарингиз борми?

ШВЕЦИЯНИНГ ҚАЛДИРҒОЧ ДАСТГОҲИ

ЎРТА Осиё электр аппаратлари ишлаб чиқариш бирлашмасида бундан бир неча ой аввал Швециядан келтирилган «Гальвоур» фирмасининг дастгоҳи ўрнатила бошлаган эди. Куни кеча шу дастгоҳ ишга туширилди.

Ушбу маросимга фирма президенти Ханс Теннисберг ва фирма директори Клифф Брэнстрём ҳамда Туркманистон, Қозоғистон, Тожикистон республикаларидан меҳмонлар ташриф буюришди. Шунингдек, шаҳримиздаги барча йирик саноат корхоналарининг вакиллари иштирок этишди.

— Бугунги қувончимга сизлар ҳам шерик бўлганингиздан беҳад мамнунман, — дейди жаноб Клифф Брэнстрём. — Бизнинг асосий мақсадимиз Ўзбекистон диёрида табиатни мусаффо сақлай оладиган мана шундай линияларни янада кўпайтириш. Бугунгиси қалдирғоч саналади. Мана шундай йўл билан иқтисодий алоқаларимизни янада ривожлантириб, ҳамкорлигимизни жипслаштиришдир.

Мен ўзбек халқига шуни истардимки, келажаги бундан ҳам ёрқин, иқтисоди юксак бўлсин. Ҳаммаларига доимий саломатлик тилайман. Мана шу мақсадда бизнинг келажакда қўшма корхоналар ташкил этиш ниятимиз ҳам бор.

Шундан кейин корхона бош директори Абдуманноп Алимбоев жавоб нутқи сўзлаб, ушбу шодиёна қатнашчилари ва меҳмонларни самимий табриклади.

Гулзода МАМБЕТОВА.

СУРАТЛАРДА: янги дастгоҳни ишга тушириш тантаналаридан лавҳалар.

Рустам Шарипов суратлари.

ТАЪМИРЛАШДАН СЎНГ

ТОШКЕНТ нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош корхонасида таъмирлаш ишлари кенг миқёсда олиб борилмоқда. Ҳозиргача корхона қуввати 75—80 фоизга қайтадан таъмирланди. Цехлардан ўрин олган янги ускуналар орасида чет элдан келтирилган жиҳозларни ҳам кўплаб учратиш мумкин. Масалан, Германиянинг «Винклер» ва Чехословакиянинг «Гостол» линиялари шулар жумласидандир.

Янги техникаларни ишлаб чиқаришга жорий этиш сабабли меҳнат унумдорлиги ва маҳсулот тайёрлаш миқдори сезиларли даражада ўсди, сифат эса яхшиланди. Бугунги кунда корхона ҳамшаҳарларимизга ҳар куни 160 тоннадан ортиқ сифатли ун маҳсулотлари тайёрлаб бермоқда.

Корхонада меҳнат қилаётган ишчилар учун ҳам қулай шароитлар яратилмоқда. Бу ерда яқин вақт ичида уч қаватли замонавий маиший бино фойдаланишга топширилади.

Мақсуд ОРИПОВ.

ТАЙИНЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси миллий хавфсизлик хизмати раисининг буйруғи билан Муҳиддин Муродуллаевич Муродуллаев Ўзбекистон Республикасининг Тошкент шаҳри ва вилояти бўйича миллий хавфсизлик хизмати бошқармаси бошлиғи этиб тайинланди.

Муҳиддин Муродуллаевич Муродуллаев 1953 йили Самарқанд вилоятининг Пастдарғом районида туғилган, ўзбек.

М. Муродуллаев 1975 йили Самарқанд Давлат университетининг механика-математика куллиётини тамомлаган. 1975 йилдан 1977 йилгача СамДУнинг ҳисоблаш марказида механик, программаловчи-математик вазифаларида ишлаган. 1977 йили Давлат хавфсизлик қўмитаси идораларига ишга кирди. СССР Давлат хавфсизлик қўмитасининг олий курсини тамомлади. Сўнгра Ўзбекистон Давлат хавфсизлик қўмитасининг Тошкент вилояти бошқармасида оператив вакил, Самарқанд вилояти бошқармасида катта оператив вакил, бўлим бошлиғи, бошқарма бошлиғининг ўринбосари, 1986—1988 йилларда жумҳурият Давлат хавфсизлик қўмитасида катта йўриқчи, 1988—1990 йилларда бўлим бошлиғи вазифаларида ишлади. 1990 йилдан то ҳозирги лавозимга тайинлангунга қадар Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик қўмитаси Андижон вилояти бошқармаси бошлиғи бўлиб хизмат қилди.

НАВРЎЗ ТУҲФАЛАРИ

● Куни кеча тунда Тошкентга Туркиядан тўртта тайёрада инсонпарварлик ёрдами —140 тонна шакар ва 20 тонна ун келди. Бу дўст мамлакат 100 миллион долларлик беғараз ёрдамининг бир қисми, холос.

— Туркия давлатининг яқиндагина мустақилликка эришган ва ҳозир вақтинча иқтисодий қийинчиликни бошдан кечираётган республикамизга ёрдами инсонпарварлик рамзи бўлиб, халқимиз бу кўмакни сира унутмайди, — деди Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Капитал қурилиш, транспорт ва алоқа бўлими мудирининг ўринбосари, Туркиядан келаётган инсонпарварлик ёрдами юкларини қабул қилишни ташкил этиш ва тақсимлаш республика комиссияси ҳузурида тузилган Ишчи гуруҳнинг аъзоси А. Азимбеков. — Тайёраларда 5200 тонна озиқ-овқат, болалар кийим-кечаклари, дори-дармонлар, тиббий асбоб-ускуналар келиши кутилмоқда. Республикамиз аҳолиси буларнинг ҳаммасидан анъанавий Наврўз байрами арафасида баҳраманд бўлади.

Юкларни тушириб олиш пайти.

Уюшма тузилди

ТОШКЕНТДА Республика информатика муаллимлари ва мутахассисларининг уюшмасини тузиш таъсис қурултойи бўлди.

Қурултойда «Ўзбекистон Республикаси информатика мутахассислари ва ўқитувчиларининг роли ва навбатдаги вазифалари ҳақида» Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги, «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. Қ. Қобулов маъруза қилди. Техника фанлари доктори, профессор М. З. Зиёхўжаев эса янги яратилаётган дастурлар ҳақида ахборот берди.

Қурултойда уюшма низоми, вазифалари ва аъзо бўлиш шартлари ҳақида республика ўқув-услубиёт марказининг директор муовини, техника фанлари номзоди О. Бобожонов маълумот берди. Қизғин мунозаралар, бир қанча тузатишлардан сўнг низом қабул қилинди. Тошкентдаги «Алгоритм» заводи 50 минг сўм, «Ўзбекугавтоматика» корхонаси эса 15 минг сўм билан уюшмага аъзо бўлишди.

Анжуманда уюшманинг раҳбарлари ҳам сайлаб олинди. Ўзбекистон халқ таълими вазири Ж. Ғ. Йўлдошев уюшма президенти, техника фанлари доктори М. Зиёхўжаев Ўзбекистон халқ таълими аълочиси Т. Р. Азларов, О. Бобожоновлар уюшма вице-президенти этиб сайландилар. Уюшма ижроия дирекциясининг директори этиб Т. Ҳайдаров сайланди.

Шундай қилиб яна бир хайрли ишга қўл урилди. Мустақил республика учун сув билан ҳаводек зарур уюшмага асос солинди. Эндиги навбат таълимнинг барча бўғинларида «ақлли машиналар»ни қўллашда қолди.

Бахтиёр КАРИМОВ.

* Рўзноманинг шу сонига

ТАЛАБАЛАР ШАҲАРЧАСИ: ЎН ОЛТИНЧИГАЧА ВА УНДАН СЎНГ

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан Талабалар шаҳарчасидаги ижтимоий-сиёсий вазиятни барқарорлаштириш, талабалар ва ўқувчи-ёшларни ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш учун «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ташкил этилди. У Собир Раҳимов райони таркибидаги мустақил маъмурий бирлик ҳисобланади. Шаҳарчани унинг ҳокими ҳамда талабалар ўз-ўзини бошқариш кенгаши бошқаради.

Мухбиримиз саволларига «Ёшлик» ҳокими Миразиз ЖАЛОЛОВ жавоб беради.

— Миразиз Азимович, Сиз Собир Раҳимов район ҳокими ўринбосари вазифасида ишлаб келаётган эдингиз. Шундай экан Талабалар шаҳарчасининг муаммоларидан яхши хабардор бўлсангиз керак?

— Ўзимни туб Собир раҳимовлик десам бўлади. Чунки мен район комсомол ташкилотида ҳам ишлаганман. Талабалар шаҳарчасидаги, айниқса, кейинги йиллардаги катта ўзгаришлар менинг кўз ўнгимда ва бевосита иштирокимда рўй берди. Бу ердаги муаммоларга ўша 1992 йил 16 январда рўй берган воқеалардан сўнг эътибор берила бошланди, дейиш нотўғри бўларди. 1989 йилдаёқ Талабалар шаҳарчасини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш мажмуа режаси тўғрисида қарор қабул қилинган эди. Унда режаланган 55 та кенг кўламли тадбирлардан ҳозиргача 30 таси бажарилди. Бу ишларни амалга ошириш учун миллионлаб сўм маблағ сарфланди. 1300 ўринли ётоқхона қурилиши бошланди. Унда кино зал, маиший корхоналар бўлиши кўзда тутилган. 5 минг томошабинга мўлжалланган ўйингоҳ қурилиши ҳам давом этяпти. Бу мажмуада бошқа спорт иншоотлари, шу жумладан сузиш бассейни бўлади. Шаҳарчада новвойхона, нон дўкони, қаҳвахона, гўзаллик хонаси ишга тушган. Шаҳарлараро алоқа йўлга қўйилган. Кўп маблағ ободонлаштириш ишларига — дарахт ўтқазиш, йўлкаларни асфальтлаш ва ҳоказоларга сарфланди. Шаҳар жамоат транспортининг кўпдан-кўп маршрутлари очилди. Метро «Беруний» бекатининг фойдаланишга топширилиши эса бу ўта мураккаб транспорт муаммосини ҳал қилиш имконини берди.

— Таътиллардан сўнг талабалар ўз шаҳарчаларига келишди. Уларни қандай ўзгаришлар кутмоқда?

— «Ёшлик» шаҳарчасининг ташкил этилиши билан эндиликда бу ерда талабалар тўла ҳуқуқли хўжайинлар эканлигини айтиш керак. Яқин вақт ичида талабалар кенгаши аъзолари сайланади. Бу кенгашга шаҳарчада истиқомат қилувчи талабаларнинг вакиллари киради. «Ёшлик»ка тааллуқли барча масалалар улар томонидан биргаликда ҳал этилади. Талабалар мустақилликка эга бўлганларидан сўнг ўз хатти-ҳаракатлари учун масъулиятлари ҳам ошиши керак.

16 январдан сўнг ўтган қисқа муддат ичида ётоқхоналарда кенг ҳажмда таъмирлаш ишлари ўтказилди. Бунга 5 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди. Талабалар шаҳарчасида истиқомат қилувчи ёшларнинг бир қисми шаҳарнинг бошқа жойларидаги ётоқхоналарга кўчирилди. Бу Тошкент автомобиль йўллари, жисмоний тарбия олийгоҳлари ҳамда Тошкент давлат дорилфунунининг шаҳар марказида жойлашган куллиётлари талабаларига тааллуқлидир. Бошқача қилиб айтганда талабалар ўқийдиган жойларига яқин бўлган ётоқхоналарга кўчиб ўтдилар. Шаҳарчамизда эса ҳозир Тошкент Давлат дорилфунуни ва Тошкент техника дорилфунуни талабалари қолдилар. Бизда ҳам Москва, Санкт-Петербург ва бошқа йирик шаҳарлардагига ўхшаш ўзига хос дорилфунун шаҳарчаси вужудга келмоқда. Биз ўша шаҳарларда орттирилган ижобий тажрибалардан фойдаланамиз.

— Талабалар шаҳарчасининг истиқболи тўғрисида нима дея оласиз?

— Шахсан мен уни талабаларимиз билим олиши учун ҳамма шароитлар яратилган, барча маиший муаммолар ҳал этилган ўзига хос маскан сифатида тасаввур этаман. Ҳозирнинг ўзида Талабалар шаҳарчасида учта нон ва битта озиқ-овқат дўконлари ишлаб турибди. Уларда меъёр бўйича тақсимланиши мўлжалланган барча маҳсулотлар амалда бор. Улар қаторига сарёғ ҳам киради. Маълумки, бу маҳсулот шаҳарда эркин нархларда сотилади. Талабаларнинг таътилдан қайтишларигача уларга хизмат кўрсатадиган дўконлар учун уч тонна сарёғ ажратилди. Талабалар шаҳарчаси ҳудудида Тошкент шаҳар Матлубот жамияти савдосининг гўштнинг 1 килограммини 25 сўмдан сотадиган дўкони очилди. Маълумки, гўшт қиймати билан бу нарх ўртасидаги тафовут шаҳар бюджетидан қопланади. Яқин вақт ичида ёпиқ бозор қурилиши ниҳоясига етади. Олдинги бозор чеккароқда бўлиб, савдо қилувчилар учун унчалик қулай эмасди. Янгиси эса серқатнов йўл ёқасида жойлашди. Бу ерга маҳсулотлар кўпроқ олиб келинади, деган умиддамиз.

Талабалар ошхонада овқатланиш учун таомлар қийматининг 50 фоизинигина тўлайдилар. Ҳозирча бунинг учун талабалик билетини кўрсатиш кифоя. Кейинчалик, эҳтимол, овқатланиш учун бериладиган пул товони жорий этилса керак. Бу ҳозир умумий тартибда ҳар ўқиш куни учун берилаётган 5 сўмлик товон пулига қўшимча бўлади.

Шаҳарчамиз ҳудудида маиший хизмат кўрсатаётган ташкилотлар талабалар учун 30 фоизли чегириш қилишларига эришдик. Район поликлиникаларидан бири фақат шаҳарчамиз талабаларига хизмат кўрсатадиган бўлди. Машиналар сақланадиган катта майдон ҳозирги пайтда ётоқхоналарда истиқомат қилувчи ёшлар учун спорт иншоотига айлантирилмоқда. Ўрни келганда ётоқхоналардан бирида Талабалар шаҳарчаси ҳокимлиги учун хоналар ажратилганлигини ҳам айтиш керак.

Шаҳарчанинг бутун ҳудуди бўйлаб ариқлар ўтказиш режаланмоқда. Натижада бу ердаги дов-дарахтлар ўз вақтида суғориладиган бўлади. Умуман олганда режалар жуда кўп.

— Уларни амалга ошириш учун анчагина маблағ ҳам керак бўлса керак?

— Албатта. Талабаларимиз улар учун қилинаётган ҳамма ишлар катта маблағларни талаб этаётганлигини билишлари зарур. Бу маблағ шаҳар ва республика бюджетидан ажратиляпти. Маълумки, бюджетнинг ўзида анчагина камомад бор. Демак, ушбу маблағлар талабалар учун қайсидир бошқа соҳалардан олиб сарфланяпти. Аммо республика ҳукумати ёшларга қилинаётган бу сарф-харажатлар ўзини оқлашига ишонади.

Суҳбатдош Ёқут КАРИМОВА.

Замонавий раҳбар

ОМИЛКОР ЭРТАНИ ЎЙЛАЙДИ

Ижарачилар кенгашининг навбатдаги йиғилиши тугади. Ҳамма нарса аён. Хом ашё йўқлигидан энг йирик «Виктория» ижара корхонаси деярли тўхтаб қолди. «Радуга»нинг ярми ишламаяпти. «Вертикаль» тўхташ арафасида. Полиэтилен, пластикат, қоғоз, пўлат тасма бир ҳафтага етади. Материал йўқлиги учун мажбуран таътилга чиқарилганларнинг ҳам муддати тугаяпти. Уларни қайта иш билан таъминлаш керак. Тирикчилик қимматлашиб турганда бекор қолишнинг ўзи бўладими, оиласини ким боқади!

Бош директор ана шулар ҳақида ўйларкан, таъминот бўлимининг маълумотномасини яна бир марта кўздан кечириб, ички телефондан бўлим мудирига топшириқ берди.

— Қолган озгина полиэтилен билан пластикат бу ердаги корхоналарга юқ ҳам бўлмайди. Наманган билан Товоқсойга беринглар, уларда иш тўхтаб қолмасин.

Ажаб замонлар келдида! Мол айирбошлаш алмисоқда, пул пайдо бўлмасдан илгари бўлган. Деҳқонга ўроқ керак бўлса ҳунармандга келади, у эса ўроқ ўрнига ниманидир беришни шарт қўярди. Ҳозир ҳам деярли ўша тош асри усули. Бирор жойга бориб хом ашё сўрасанг, ўрнига фалон нарса берасан, дейишади. Эртага Қозонга бориш керак, қайта туриб Павлодарда тўхтаб ўтади. Қизиқ улар нима талаб қилишаркин?

У компьютер тугмаларини босиб, заҳирадаги кабель ва симларнинг турини ёзиб олдида одатдагидек корхонани айлангани чиқди.

Тоҳир Маҳкамов кундалик ишларни кузатиб юриб, «Машъал» ижара корхонасининг маҳсулот чиқиндиларидан сим тўр тўқиладиган участкасида тўхтаб қолди.

— Ишчиларга сотишни бошладиларми? Нархини қиммат қилиб юборманглар, — деди у бошлиқларга.

— Ёрдамчи хўжаликнинг атрофини ўрашга ишлатяпмиз, келгуси ойдан сотамиз, — деди корхона директори Адҳам Раҳимжонов. — Бу йил шафтолилар тўлиқ ҳосилга киради. Моллардан муҳофаза қилмасак бўлмайди. Дарахтлар орасига беда сепганмиз.

— Фермада ем-хашак етарлими?

— Қишловдан бемалол чиқамиз. Новвосларни байрамга сўямиз.

«Машъал» ижара корхонаси Қибрай туманидаги Ленин номли жамоа хўжалигининг ташландиқ, тўқайзор еридан тўрт гектарини ижарага олиб ёрдамчи хўжалик ташкил этган. Бу ишга Тоҳир аканинг ўзи бош қўшганди. У ерда шафтолизор бунёд этишди. 80 бош қорамолга мўлжалланган ферма қурилди. Қозоғистондан ёш моллар сотиб олинди. Аввалига кўпчиликка эриш туюлган бу иш кўп ўтмай самарасини бера бошлади. Сўкимга боқилган моллар сўйилиб, ишчи-хизматчиларга тарқатилди. Шафтолилар нишона бериб дарахтлар орасига экилган сабзавотдан баҳраманд бўлишди.

— Илгари кабелсозликдан бошқа ишни қилмасдик, рухсат ҳам йўқ эди, — дейди Тоҳир ака. — Ҳозирги кунда деярли ҳамма ижара корхоналарнинг ёрдамчи хўжалиги бор. Бу ишни биринчи бўлиб «Берёзка» ширкати (ҳозирги «Чинор» ижара корхонаси) бошлаб берганди. Улар Қозоғистоннинг Ленин районида ферма ташкил этишди. Кейин завод ҳудудининг ўзида мен раҳбарлик қилган «Связист» ширкати (Ҳозир «Машъал» ижара корхонаси) қундуз боқишни йўлга қўйди. Шу тариқа бошқа ширкатлар ҳам ҳаракатга тушишди. Тўғри, ёрдамчи хўжалик мўмай даромад келтирадиган соҳа эмас. Айниқса кейинги пайтларда ем-хашак қимматлашиб кетяпти. Бироқ, озиқ-овқат танқис бўлаётган бир шароитда, байрам, ҳайит, «Наврўз» арафасида ишчилар арзонроқ нархда янги сўйилган гўшт сотиб олсалар, кўнгиллари кўтарилиб, рўзғорнинг озгина ташвишидан қутулганларига хурсанд бўладилар-ку. Айрим ширкатларимиздаги ёрдамчи хўжаликларда сабзавот етиштириш ҳам йўлга қўйиляпти.

Чиқитсиз технология деган шиорни қўллаш расм бўлганда бу ҳам аввалига бюрократчилик исканжасидан нарига ўтолмаганди. Чунки, ишлаб чиқариш жараёнидаги чиқиндиларни қайта ишлаш, бирор бир янги товар тайёрлаш учун рухсат қоғози олгунча бўладиган оворагарчиликлар ҳаммани бездириб қўйганди. Шунинг учун ҳам заводлар сифатсиз деб топилган материал ва чиқиндиларни тинчгина металларни иккиламчи ишлаш корхоналарига топширишарди. Иқтисодий тараққиётига ғов бўлиб турадиган бу услуб барҳам топгандан кейин кабелсозлар ҳам сотиб олинган хом ашёларнинг бир мисқолини ҳам исроф қилмасдан фойдаланишга алоҳида эътибор бера бошладилар.

— Корхонамизга жуда кўп мамлакатлардан ишбилармонлар келиб туришади. Уларнинг кўпчилиги чиқинди маҳсулотларни сотиб олишга қизиқишади. Бежиз эмас албатта. Чиқиндиларнинг нархи хом ашёдан арзон, унинг устига ярим тайёр маҳсулот бўлади. Кўпчилик хориждаги мутахассисларни жуда иқтидорли, арзимаган нарсадан ҳам замонавий буюмлар тайёрлайди, дейишади. Бу гапда жон бор, бироқ ўзимизнинг мутахассислар ҳам чакки эмас. Ҳозирги кунда бирлашмамизда 30 дан ортиқ турдаги халқ истеъмоли буюмлари чиқиндилардан тайёрланяпти. Уларнинг ҳаммасини корхонамиз усталари, муҳандислари, технологлари ўйлаб топиб, ишлаб чиқаришга жорий этишган. Мен ўзим пайвандчи бўлиб ишлаган давримда чиқиндилар ҳар бир цех олдида уюлиб ётарди. Ҳозир эса айрим истеъмол буюмларини тайёрлашни тўхтатишга тўғри келяпти. Чунки, биринчидан, чиқинди кам чиқяпти, иккинчидан, уюлиб ётган сифатсиз кабель ва симлар қайта ишлаб бўлиняпти. Бу билан истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш камаяди, деб хулоса чиқариш керак эмас. Биз бошқа имкониятларни ҳам ишга соляпмиз. «Машъал» ижара корхонасида катта ҳажмли ғиштлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бунинг қулай томони шундаки, бирлашманинг бошқа корхоналари қурилиш қилиш учун ғишт қидириб овора бўлмайдилар, аҳоли ҳам манфаат кўряпти, — дейди Т. Маҳкамов.

Тоҳир Маҳкамов кабелсозлар оиласида туғилган. Отаси Рихсибой Маҳкамов 14 ёшидан бошлаб кабель заводида ишлайди. Завод Кольгужнодан кўчиб келганда, ишга яроқли эркаклар фронтда бўлганлиги учун ҳам, зийрак ва тийрак ўсмирларни ёрдамчи куч сифатида ишга олишганди. Рихсибой ака электрикларга ёрдамчиликдан бош директоргача бўлган вазифаларда ишлаган. Ўтган йили ноябрда завод ташкил этилганлигининг 50 йиллиги нишонланди. Яқинда эса корхона жамоаси Рихсивой аканинг заводда иш бошлаганининг 50 йиллиги билан қутладилар. Унинг турмуш йўлдоши Насиба опа ҳам пенсияга чиққунича шу заводда ишлаган.

Тоҳир Маҳкамов ўрта мактабни битиргандан кейин политехника олийгоҳи (ҳозирги Техника дорилфунунига)нинг автоматика ва телемеханика куллиётига ўқишга киради. Мактабдаёқ ёзги таътилларни заводда ўтказган, олийгоҳнинг амалий машғулотларини цехларда, уста ва мутахассислар ёрдамида амалга оширган Тоҳир ака диплом олгандан кейин тўғри Тошкент кабель заводига келади. У даставвал конструкторлик бюросида муҳандис бўлиб ишлади, кейин уни мис қуйиш ва чиғирлаш цехида технологик жараённи автоматик услубда бошқариш бўлимига бошлиқ этиб тайинлашди.

Серҳаракат доимо янгилик сари интилувчанлиги учун уни кўп ўтмай алоқа кабель ва симлари ишлаб чиқариладиган қолоқ цехга раҳбар этишди. Цех тезда оёққа туриб илғорлар қаторига кирди. Кейин уни яна бир қолоқ цех-резинали кабеллар ишлаб чиқариш участкасига ўтказишди. Ойлик ва йиллик режаларни уддалай олмайдиган бу цех ҳам тез ойлар ичида кўрсаткич тахтасининг юқори қаторидан ўрин олди. Ўша даврда бирлашмадан ажраб чиққан кабеллар илмий тадқиқот институтининг тажриба заводи фойдадан кўра зиёнга ишлай бошлаган эди. Тоҳир Маҳкамовни шу заводга директорликка тайинлашди. Қарийб 4 йил мобайнида у заводда кўп ўзгаришлар қилишга эришди. Бир неча турдаги янги саноатбоп ва ноёб кабеллар ишлаб чиқаришга тадбиқ этилади.

1988 йилда Ўрта Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасининг цехларини ширкатлаштиришда фаол қатнашди ва ўзи алоқа симлари ва кабеллари тайёрланадиган «Связист» ширкатига раҳбарлик қила бошлади. Саноат ширкатининг имконияти ва ютуқлари у бошлиқ жамоада тезда кўзга кўринди ва бошқа цехларга намуна бўлди.

1990 йилда уни бирлашмага бош директор этиб сайлашади. Ўтган йили январдан бошлаб барча ширкатлар ижара ва майда корхоналарга айлантирилди. Унинг ташаббуси билан янги ижара ташкилотлари ташкил топди. Тошкент кабель заводининг 50 йиллик тўйи арафасида, ўтган йилнинг октябрь ойида Тоҳир Маҳкамовга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган саноат ходими» унвони берилди. Икки ўғил, икки қизи бор. Турмуш ўртоғи ҳам бирлашмада ишлайди.

1990 йилларгача хом ашё масаласи унчалик муаммо эмасди. Чунки ҳар бир корхона учун қачон ва қанча миқдорда жўнатиладиган маҳсулотлар Иттифоқ вазирликлари томонидан белгилаб бериларди. Энди бу усул йўқ, вазирликлар ҳам барҳам топган, хом ашё топиш мушкул. Бирлашма эҳтиёжидаги полиэтилен, пластикат, мис, алюминий, қоғоз, пўлат тасма резина умуман хом ашёларнинг 90 фоизи Қозоғистон, Украина ва Русиядан келтирилади. Рўй берган бошбошдоқлик, иқтисодиётнинг издан чиқиши ва бошқа сабаблар туфайли хом ашё келиши ҳам издан чиқди. Айрим участкаларда ҳафталаб, ҳатто ойлаб иш тўхтаб қолди. Шундай қолиши мумкин ҳам эмас, чунки биринчидан, ҳар бир ишчи умид билан ишга келади, иккинчидан халқ хўжалигига кабель ва сим зарур. Бирлашма раҳбарлари ва мутасаддиларининг хом ашё қидириб бормаган жойи қолмади ҳисоб. Унинг устига бир қисми пластикат хориждан келтирилади. Унга валюта керак. Хуллас муаммо тўла қоп ағдарилгандай ҳолат юзага келди. Бироқ, қаловини топса қор ёнади, деб бежиз айтишмаган экан. Тўла бўлмасада асосий муаммолар ечилди. Албатта тўғридан-тўғри мол сотиб олиш қийин, унинг устига жумҳуриятларда ҳар хил қоида, ҳаммаси ўзимга бўлсин, дейди. Ҳар иккала томон манфаат кўрадиган усул зарур. Сих ҳам кабоб ҳам куймайдиган, бўлиши керак.

— Татаристонда бўлганимизда ана шу масалани ўртага ташладик, — деди Т. Маҳкамов. — Жумҳурият раҳбарлари билан ҳар иккала томон имкониятларини ҳисоблаб чиқиб ўзаро мол айирбошлашга келишдик. Маълумки, бизнинг бирлашмада собиқ СССРнинг нефть қазишда қўлланиладиган кабелларнинг учдан бир қисми ишлаб чиқарилади. Айрим турлари эса фақат бизда тайёрланади. Татаристонда эса нефть қудуқлари кўп. Биз уларни кабель билан таъминлайдиган бўлдик, улар аниқроғи «Оргсинтез» кимё ишлаб чиқариш бирлашмаси йилига 3,5 минг полиэтилен жўнатишади.

Кабелсозлар яна бир қулай ва самарали йўлни ҳам ишга соляптилар. Бу қўшма корхона тузиш. Татаристонлик кимёвий хом ашёлар тайёрловчилар билан биргаликда алоқа кабеллари ишлаб чиқарадиган қўшма корхона ташкил этилади. Тошкентда тайёрланадиган мазкур турдаги сим ва кабеллар жуда камёб саналади. Қўшма корхона фаолиятидан мақсад татаристонлик алоқачилар аниқ муддатда ва керакли миқдорда сим ва кабеллар олишса тошкентликлар эса хом ашё муаммосидан қутилишади. Худди шунингдек Қозоғистоннинг «Балхасилис» корхонаси билан ҳам қўшма корхона ташкил этилди. Бу билан бирлашма бир маромда мис билан таъминланади. Тюмень вилоятидаги «Нижневартовскнефтегаз» ишлаб чиқариш бирлашмаси билан эса нефть қазишда қўлланиладиган электр юклатгичлар мосламаларига қувват етказиб бериш ва кўтаришга мўлжалланган кабеллар ва бир неча халқ истеъмоли буюмлари тайёрланадиган қўшма корхона ташкил этилди. Маҳсулотнинг бир қисми хорижга ҳам жўнатилади. Айни вақтда МДҲда ягона ҳисобланган геофизик кабеллар тайёрлаш участкасини мунтазам хом ашё билан тюменликлар таъминлашади.

Бирлашманинг «Чинор» ижара корхонаси тайёрлайдиган сим ва кабеллар ўраладиган ғалтаклар учун ишлатиладиган ёғоч материалларини излаб мутасаддилар кўп сарсон бўлишади. Энди оворагарчилик анча барҳам топадиган бўлди. Бош директор бу ишда ҳам ташаббус кўрсатди. Барнаул шаҳридаги темир бетон буюмлари ишлаб чиқариладиган бирлашмада кабелсозлар яна бир қўшма корхона ташкил этишди. Бу корхона турли ҳажмдаги ғалтакларни тайёрлаб Тошкентга жўнатади. У тўла қувват билан ишга тушгандан кейин бирлашма эҳтиёжининг 70 фоизи миқдорида ғалтак тайёрлайдиган бўлади.

Ҳамкорлик усули хорижий давлатлар билан ҳам йўлга қўйилган. Гонконг билан биргаликда ташкил этилган корхона «Средазкосмос» номи билан юритилади. Унинг асосий фаолияти шундан иборатки, тошкентлик кабелсозлар маҳсулотини жаҳон бозорида сотади, тушган фойданинг бир қисмига «Виктория» ижара корхонаси учун Япониядан пластикат харид қилиб жўнатади. Шунингдек, чиқинди маҳсулотларини қайта ишлайди. Америка билан биргаликда ташкил этилган «ЮМИ» қўшма корхонаси ҳам чиқиндиларни қайта ишлашга ихтисослашган.

Тоҳир Маҳкамовнинг ўзи Хитой, Гонконг ва Италия, АҚШда бўлиб, бир қатор фирмалар билан ҳамкорлик қилиш ҳақида музокаралар олиб борди. Уларнинг иш услубларини ўрганиб бу ерда тадбиқ этишга ҳаракат қиляпти.

— Ҳозир кабелларимизнинг бозори чаққон, — деди бош директор. — Бироқ келгусида, яъни бозор иқтисодиёти тўлиқ амал қиладиган шароитда, рақобатга бардош беради деб кафолат беролмаймиз. Ўзбекистон мустақил бўлгандан кейин хорижликларни тайёр ва мукаммал маҳсулотлари билан ром этадиган бўлиши керак. Хорижга сотиладиган мол мўмай даромад келтириши аниқ. Бу билан ҳақиқий ишбилармон, омилкор раҳбар энг аввало эртани ўйлаш керак, демоқчиман. Шуни ҳисобга олиб, Америка Қўшма Штатларининг «Саутвайр» фирмаси билан алоқа қиляпмиз. Бу фирма сим ва кабеллар ишлаб чиқаришга ихтисослашган бўлиб, жаҳонда жуда машҳур. У ерда бўлганимизда биз энг замонавий линиялардан бирини сотиб олишга келишдик. Бу линия мисни эритиб, сим шаклда, исталган ўлчамда чиқариб чиғирлаб беради. Шунингдек, сифатсиз, чиқинди мисларни ҳам қайта эритиб, сим тайёрлаб беради. Унинг маҳсулоти жаҳон меъёри даражасида бўлади.

Қўшма корхоналар тузишда мақсадимизнинг яна бир ва асосий томони янги иш жойлари ташкил этишдир. Кейинги икки йил ичида кабель ва сим тайёрлаш ҳажми бир оз камайди, бироқ ҳеч ким ишсиз қолмади. Халқ истеъмоли буюмлари тайёрланадиган янги участкалар очилди, ёрдамчи хўжаликлар, қўшма корхоналар ташкил этилиши билан асосий ишлаб чиқаришдан бўшаганларни иш билан таъминладик. Ўтган йилнинг ўзида «Ритм» ижара корхонаси, «Кавсар» майда корхонаси ва бошқалар иш бошлади. Янги иш жойларини ташкил қилишни давом эттирамиз. Имкониятларимиз кўп.

— Тоҳир Рихсибоевич, сиз тараққий этган йирик давлатларда бўлгансиз. Улардаги ютуқларнинг сирини нимада деб ўйлайсиз?

—Албатта санаб чиқса жуда кўп. Энг асосийси шундаки, улар ҳамма нарсани қадрига етади. Тежаш ва исроф қилмаслик уларнинг қонига сингиб кетган қоида. Исрофгарчилик — хорлик деган нақл қонун даражасига кўтарилган. Интизомсизлик эса жиноят ҳисобланади...

Тоҳир Маҳкамов касаба уюшмаси қўмитаси ва ижтимоий масалалар бўлимининг ходимларини корхона тасарруфидаги уйларни хусусийлаштириш масаласи бўйича суҳбатга чақирди.

— Ҳозирча юзта уйни расмийлаштирдик, — деди касаба уюшмаси қўмитаси раиси Иброҳим Розиқов, — Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига биноан Улуғ Ватан уруши иштирокчиларига, афғон жангчиларига, ўқитувчиларга бепул берилади. Ҳаммасини рўйхатга олдик...

Бош директор бошқа маълумотларни ҳам диққат билан эшитаркан қўшимча қилди.

— Корхонада 25 йилдан ортиқ ишлаган «завод фахрийси» номини олганлар нечта экан, Ҳисобга олдингларми? Айтмоқчиманки, уларга ҳам уйни текинга берсак. Бутун меҳнат фаолиятини корхонага бағишлаб, ҳалол ишлаган кишилар ҳам шу имтиёзга лойиқ эмасми? Албатта шундай қилиш керак.

Суҳбат охирида сўради-

— Айтганча, новвойхона иши қандай кетяпти?

— Бошланиши ёмон эмас, ун етиб турса бўлгани.

— Етказиб берамиз. Бошқа республикадан бўлса ҳам келтирамиз. Шунча югурганимизнинг бирида. Нархини назорат қилиб туринглар. Ижара корхоналарининг раҳбарлари билан келишиб олдик. Агар ноннинг таннархи ошиб кетса, харажатнинг ортган қисмини корхоналар ҳисобидан қоплаймиз. Сотиш тартибини тушда ва смена тугашига қараб белгилаш керак.

Ишчи-хизматчилар ишдан хориб чиқиб дўконга овора бўлмасдан шу ердан иссиқ нон олиб уйига борса қандай яхши...

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

Мустақиллик майдони қандай бўлади?

БОР ОРЗУЛАР УНДА МУЖАССАМ

Озодлик ёдгорлиги республика танловига келган лойиҳалар орасида ўзининг шарқоналиги билан, рамзийлиги билан ажралиб турадиган бир лойиҳа диққатимни тортди. Муаллиф танлов муддати ўтиб кетишини англаб, шошилган чоғи, фақат ёдгорликнинг узоқдан кўриниши, олддан кўриниши ва чизмалари 34-62-70 шифр рақами остида кўргазмага қўйилган. Лойиҳани бутун қомати билан кўз олдимга келтирдим: агар амалга ошса қанчалар улуғвор иш бўлар эди!

Мен лойиҳа муаллифини излай бошладим. Буни қаранг-ки, у киши ҳам чизмаларини кўтариб муҳарририятга ташриф буюрди. Тошкент давлат техника дорилфунунининг доценти Сандакмал Сандазиз ўғли Насриддинов билан шундай учрашдик.

— Сандакмал ака, Сиз тавсия этаётган ёдгорлик ҳақида муштарийларимиз ёруғ тасаввур ҳосил қилишлари учун уни батафсил тавсифлаб берсангиз...

— Мустақиллик майдонида тикланадиган Озодлик ёдгорлиги менинг назаримда мутлақо янги, ҳатто майдон қиёфасини тубдан ўзгартириб юборадиган даражада бўлиши керак деб ўйлайман. Токи Мустақиллик майдонига ташриф буюрган кишилар қаерга келишганини билсин.

— Бунинг учун нималарга эътибор бериш керак?

— Аввало майдон теварагидаги боғларни, анҳор соҳилларини, фаввораларни (у баркашга ўхшаган бўлиши мумкин), ҳатто йўлкаларни ҳам қадим меъморчилигимиз анъаналари асосида қайта бунёд этмоғимиз даркор. Иккинчи қиладиган иш — Мустақиллик майдони атрофини пастак бўлса ҳам панжара — девор билан ўраш, уни шаҳарнинг умумий ҳудудидан сал бўлсада ажратиб қўйиш зарур деб ҳисоблайман. Чунки муборак зиёратгоҳларнинг барчаси шу тахлит иҳоталанган.

Мустақиллик майдони Ленин шоҳкўчаси бўйлаб жойлашган. Назаримда шу шоҳкўчани Озодлик деб қайта номланса мақсадга мувофиқ бўлади, майдонга уйғунлашади.

— Сиз чизмаларингизда Мустақиллик майдонини кесиб ўтадиган йўлларни ҳам ифодалабсиз чоғи?..

— Тўғри пайқабсиз. Майдонни ёритгичлар чизиғи ҳамда унга тик бўлган ўрта чизиқ тўрт бўлакка бўлади. Йўллар рамзий равишда Ипак йўллари деб аталади. Ипак йўллари кесишган чорраҳага Олтин қозиқ ўрнатиш керак. Чунки Мағрибдан Машриққача бўлган 15 километрлик масофанинг қоқ ўртаси Тошкентда эканлигини унутмайлик. Бу тарихимизга маълум маънода ойдинлик киритади.

— Ипак йўли бўлганидан кейин, Мустақиллик майдонида ўзбек ҳунармандчилигининг ўлмас ёдгорлиги тимсоли бўлган рамзий дарвозалар нақшинкор ҳам бўлиши керакку?

— Буни ҳам ўйлаганман. Қадимда шаҳарларимиздаги дарвозалар карвон қайси тарафдан келишига қараб номланган. Масалан, Самарқанд дарвозаси, Чиғатой дарвозаси, Кўкча дарвозаси ва ҳоказо. Майдонга жанубдан кираверишда, Йигирма қаватли маъмурий бинонинг рўпарасида тахминан маҳобатли бир дарвоза — Мовароуннахр дарвозаси, Навоий кўчаси томондан яна бир дарвоза Туркистон дарвозаси, Ленин шоҳкўчаси томонидан ҳам бир дарвоза — у Чин дарвозаси деб аталса қани эди — қуриш керак.

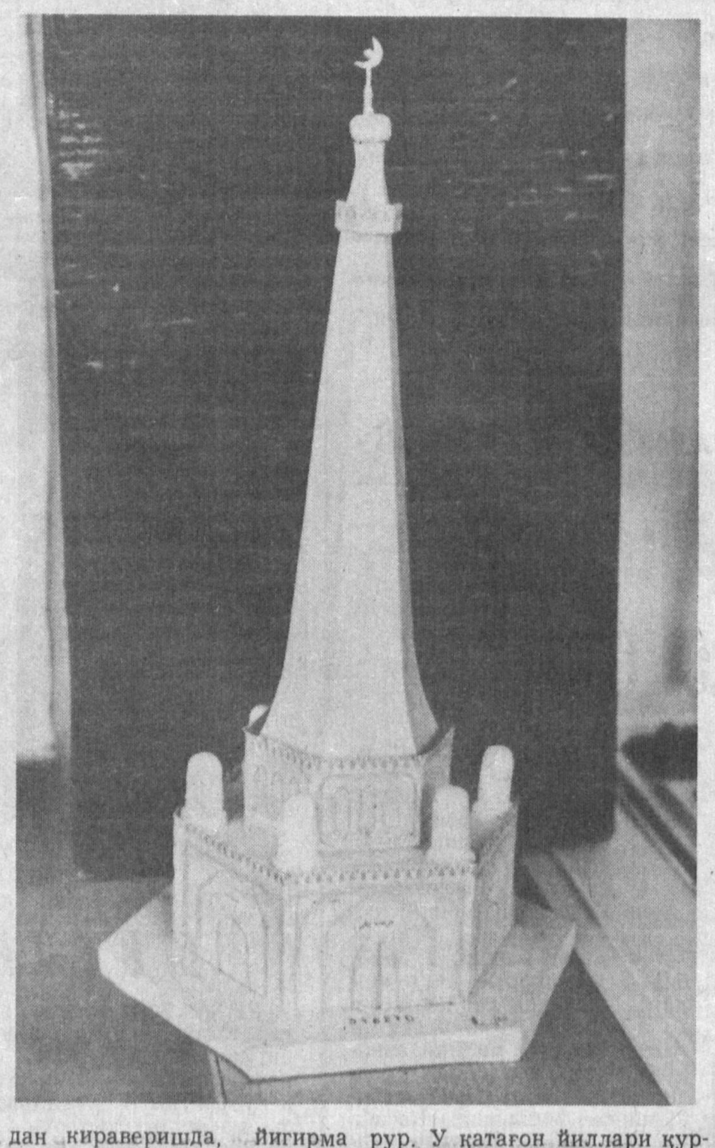

— Одатда дарвозалар тўртта бўлар эдику, Сандакмал ака?..

— Тўртинчиси ҳам бўлади. У ҳозирги Ленин шоҳкўчаси билан Навоий кўчаси кесишган жойда тикланиб, шаҳримиз 12 дарвозаси рамзи сифатида. Тошкент дарвозаси деб аталади.

— Тошкент дарвозасидан киравершида Номаълум аскар хотирасига ўрнатилган ёдгорлик бор. У шу ҳолида қоладими?

— Йўқ, албатта. Номаълум аскар қабрига сағана ишлатиш зарур. Токи у жангларда жондан кечган ота-боболаримиз, акаларимиз руҳи паноҳ топадиган бир олий зиёратгоҳ маскан бўлсин. У билан ёнма-ён яна бир сағана тиклаш зарур. У қатағон йиллари қурбонлари хотирасини ҳар маҳал ёдимизга солиб турсин. Бу қўш сағанани «Шаҳидлар мақбараси» деб атамоқ туркона — ўзбекча бўлар эди. Майдоннинг ўнг томонига, Ленин шоҳкўчасидан қараганда маърифатхона, яъни мадраса, чап томонига хайрия ошхонаси қурилса, маълум муддатларда хайрэҳсон тадбирлари уюштирилса кўнгилдагидек иш бўларди. Шу иккала бинонинг ўртасига ярим доира шаклидаги майдонни ишғол қиладиган, икки бўлакдан иборат, ойнаванд ҳаракатланувчи кўргазма тикланса... Бу эни 4 метр, баландлиги 4—5 метр келадиган ҳалқасимон бино тарзида бўлади. Ундаги кўргазмаларда Ўзбекистон Республикаси тарихи намойиш этилади. Марказига Улуғбек секстанти ўрнатилади ва қурилажак обидадаги ойга уйғунлашади.

— Демак, ўзига хос тарихимиз музейи бўлар эканда!

— Худди шундай!

— Энди таърифи қилмаганингиз ёлғиз Озодлик ёдгорлигининг ўзи қолди, Сандакмал ака!

— Уни таърифлашга ўтишдан олдин айтиб қўяй, Озодлик ёдгорлиги ва кўргазма иккалови бир бутун яхлит композиция. Озодлик ёдгорлигининг умумий баландлиги 41 метр, 6 та қиррали призма, пирамидалар жамламасидан иборат, юқорига чўзила борган сари ингичкалашиб боради. Энг тепасига эса янги ойнинг ўроғи—ҳилол, орасига юлдуз ўрнатилади, диаметри эса 24 метр. Ёдгорликнинг асосидаги эшик пештоқига Қуръони каримдан инсофу адолат, диёнатга чорловчи олти диний калима битилади. Озодлик энг аввало ўз-ўзини англашдир. Озодлик аслида шундан бошланади.

— Нега энди ёдгорлик 41 метр!

— Халқимизда, «Қирқига чидаган қирқ бирига ҳам чидар» деган ибратли мақол бор. Қирқ бири — Мустақиллигимизнинг ҳозирги қийин кунлари. Шунга, ибратли нақлга ишора деб билгайсиз. Озодлик ёдгорлигининг ўзи беш қисмдан иборат. Бу нимага ишорат эканини ҳам билсангиз керак: «Ишимиз беш бўлади, худо хоҳласа».

— Бунинг чиқимини ҳам ўйлаб кўрганмисиз?

— Халқимизга, тарихимизга мос ёдгорлик тиклаш ниятимиз бўлса, харажат бизни чўчитмаслиги керак. Ахир ибратли мақолимиз борку: «Арзон беиллат бўлмас, қиммат беҳикмат бўлмас».

— Сиз айтган барча эзгу чизгилар, Сандакмал ака, Мустақиллик майдонида, Озодлик ёдгорлигида мужассам бўлишига тилакдошмиз.

Суҳбатни
Темур УБАЙДУЛЛАЕВ
ёзиб олди.

Олий мактаб ва бозор иқтисодиёти

ИХТИРОЛАРГА КЕНГ ЙЎЛ

Аввал хабар қилинганидек, Тошкент шаҳар Ҳокими Атҳамбек Фозилбековнинг фармойиши билан Тошкент техника дорилфунуни қошида Беруний номидаги илмий технологик боғ ташкил этилди. Шаҳримиз, умуман республикамиз учун бу янгилик ҳисобланади. Ваҳоланки, кўпгина тараққий этган давлатларда фан, ишлаб чиқариш, таълим бериш ва тижорат ишларини уйғунлаштиришнинг бу калити аллақачон топилган. Ана шу боғ ташкил этилганлиги муносабати билан олимлар ва талабалар олдида қандай истиқболлар очиляпти! Тошкент техника дорилфунуни ректори, техника фанлари доктори Нодирбек Рустамбекович ЮСУПБЕКОВ билан суҳбатимиз шу савол билан бошланди:

— Илмий боғлар 60—70-йилларда ташкил этила бошланди. Лекин улар 80-йилларга келиб, айниқса кенг тараққий этди. Жумладан, Австралиядаги 25 та технологик боғдан 19 таси 80-йилларнинг иккинчи ярмида пайдо бўлди. Ҳозир уларнинг сони тобора ортиб бормоқда. Японияда фан ва техника шаҳарчалари, деб номланган ана шундай 19 марказ фаолият кўрсатяпти. Улар ушбу мамлакатда янги технологияни ривожлантиришга энг кўп ҳисса қўшмоқдалар. АҚШда эса бундай марказларнинг сони 100 дан ортиб кетган. Илмий боғлар Канада, Швеция, Франция, Италия, Сингапур, Таиланд, Малайзия, Жанубий Корея, Хитой, Вьетнамда ҳам тобора кўпайиб бормоқда. Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш даврида уларнинг тажрибаси бизни қизиқтирмаслиги мумкин эмасди. Бу давр эса илмий-техника тараққиёти ва иқтисодиётнинг қалин ўзаро алоқада бўлишини тақозо этади.

— Бу иш билан қачондан шуғуллана бошладингиз! Шу қарорга келгунингизга қадар мавжуд тажрибани ўрганиш тегишли асос яратиш, ташкилий масалаларни ўйлаб кўриш керак бўлгандир...

— Амалда биз бу ишни бир ярим йил илгари бошлагандик. Ана шу вақт давомида қатор хорижий технологик боғлар тажрибасини ўргандик. Сўнг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги технологик боғлари ассоциациясининг аъзоси бўлдик. Унинг ёрдамида чет эллардаги марказлар билан бевосита алоқа қилиш имкониятига эга бўлдик. Боғни ташкил этиш натижасида биз олий технология соҳасидаги янги ғоялар ва ихтироларни, ноёб асбоб-ускуналар, дастурларни синаб кўриш имкониятига эга бўлиш билан бирга, кичик фирмалар, корхоналар ёрдамида уларни саноатда жорий этиш, бу ишга талабаларни жалб этиш мумкинлигига ишонч ҳосил қилдик. Бунинг оқибатида илмий-тадқиқот ишларининг савияси ҳам ортади. Илгарилари эса уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун қанчадан-қанча беҳуда вақт сарфлашга тўғри келарди. Биз воситачилик фаолияти ва хизмати билан ҳам шуғулланиш имкониятига эга бўламиз. Фирмалар ва кичик корхоналарнинг шу туфайли оладиган фойдалари янги илмий-тадқиқотлар ўтказиш учун зарур бўлган моддий асосни мустаҳкамлашга, талабаларни ўқитишни ҳозирги давр талаблари негизида ташкил этишга сарфланади.

— Айтайлик, фирма фаолият кўрсата бошлади. Бироқ, иқтисодий самара берадиган, илмий-техника тараққиётини чинакамига тезлаштиришга кўмаклашадиган ихтиролар билан бир қаторда самараси қандай бўлиши номаълум илмий ишлар ҳам бўлиши мумкин-ку! Бу илмий изланишлардан қайси бири устивор эканлигини ким белгилаб беради!

— Ихтироларни синчиклаб таҳлил этиш ва фирмалар учун танлаш ишларини боғ бошқаруви мустақил экспертлар билан ҳамкорликда олиб боради. Лекин бу боғ маъмурияти фирма фаолиятига аралашишини билдирмайди. Маъмуриятнинг вазифаси — фирмаларга ғоя ва илмий тадқиқотларни амалга оширишда ёрдам беришдир. Бошқа масалаларда эса фирма мустақил иш олиб боради. Одатда унга илмий боғнинг бир қисми бир йилдан икки йилгача, баъзан уч йилгача ижарага берилади. Ана шу давр мобайнида фирманинг самарадорлиги аниқланади. Агар фирма истиқболсиз эканлиги маълум бўлса, у билан тузилган ижара шартномаси тўхтатилади.. Аксинча, гуллабяшнаётган фирмалар қўшимча бинолар оладилар. Уларга боғ ҳудудида ўз корхоналарини қуришга ҳам ижозат берилади. Бу фирмалар дорилфунуннинг ноёб илмий асбоб-ускуналари, ҳисоблаш маркази, кутубхонасидан фойдаланиш имкониятига эга бўладилар, албатта.

Биз ўз фаолиятимизни бўш жойдан бошламаётганлигимизни алоҳида таъкидламоқчиман. Дорилфунун таркибида олтита тармоқ, 30 та давлат бюджети томонидан таъминланадиган лабораториялар мавжуд. Бизда анчагина илмий ва амалий янгиликлар ҳам бор. Дорилфунунимиз минтақамизнинг етакчи корхоналари билан ўзаро ҳамкорликда иш олиб боряпти. Улар орасида «Технолог», «Алгоритм», авиация ишлаб чиқариш бирлашмалари, 15 та қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхонаси бўлган «Машхлопководство» бор. Улар техника дорилфунунининг ишлаб чиқариш таянчи ҳисобланади.

Биз яратган лазерь технологияси соҳасидаги тадқиқотларимиз катта иқтисодий самара бериши шубҳасиздир. Бундан ташқари тиббиёт, қишлоқ хўжалиги, саноатда қўлланилиши мумкин бўлган кўпгина ғоят ноёб техника, материаллар, янги технологиялар мавжуд. Олимларимизнинг ихтиролари саноатнинг қайта ишлаш тармоқларида,, химия саноатида ҳам юқори самара беради.

— Боғ сиз мўлжаллаётган иқтисодий самараларни дарҳол бера олмаса керак! Шундай экан, биринчи босқичда нималар қилишни режалаяпсизлар!

— Дастлабки ҳисоб-китоблар боғнинг ташкил этилиши 15—20 та кичик корхонанинг ишини сифат жиҳатдан янги асосда ташкил этиш имконини беришини кўрсатмоқда. Бошқача қилиб айтганда, биз олға қараб ҳаракат қилиш учун ҳозирнинг ўзида муайян тузилмаларга эгамиз. Қисқа муддат ичида 1-1,5 минг ишчи ўрни ташкил этиш ниятидамиз. Улар бевосита илм-фан маҳсулотлари яратиш билан боғлиқ ишларга жалб этиладилар. Ана шу даврда янги техника, технология, материаллар бўйича 10-20 та ноёб намуналарнинг яратилишини умид қилиш мумкин. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда тадқиқотлар ва ишлаб чиқариш ҳажми бир неча миллион сўмни ташкил этади. Бунда боғ доирасида машинасозлик, микроэлектроника ва информатика, энергетиканинг ноаънанавий манбалари, телекоммуникация ва алоқа воситалари, биотехнология, илмий ва тиббий асбобсозлик устивор ривожлантирилади. Ўз маҳсулотлари рақобатбардошлигини таъминлашга, янги технологияларни жадал жорий этишга мойил бўлган корхоналар боғимиз хизматидан фойдаланишлари шубҳасиздир. Бу эса республикамизда юзага келган ғоят ажойибтовур ҳолатдан ниҳоят чиқиш имконини бериши керак. Маълумки, бир томондан йиллар давомида ишлаб чиқаришга жорий этишга тайёр ғоят самарали ихтиролар жавонларда чанг босиб ётарди. Иккинчи томондан эса саноат корхоналари ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин оширишга хизмат қиладиган янгиликларни кутиб ўтишарди. Шу тариқа технология боғи республика иқтисодиётини мустаҳкамлашга ҳисса қўшиши керак.

Биз ишни бошлаб юбордик. Ана шу катта ва муҳим ишда бизни шаҳар ҳокимлиги қўллаб-қувватлаганлигидан ғоят мамнунмиз. Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги бизнинг муассисларимиз бўлдилар. Ҳаммуассисларимиз орасида ҳам давлат, ҳам тижорат тузилмалари бор. Бизга билдирилган ишончни оқлаш, олдинда турган мақсадга эришиш учун ҳамма чораларни кўрамиз.

Суҳбатдош
Нигора ФАЙЗИЕВА.

МАВЛОНО Алишер Навоий асарларига кинодраматурглар қўл уришга, уларни экранга кўчиришга ҳамон журъат этмаяптилар. Шоир мисраларига тенг келадиган кинinternal воситаларини излаб топиш қийин бўлаяптими? Ёки мутафаккирнинг асарларида сценарий ва фильмга асос бўла оладиган образлар, воқеалар тизмаси етишмайдими? Эҳтимол, янги — XX аср санъатларининг тажрибаси, кино ва телевидение арбобларининг маҳорати етишмас?

Шу каби кўпдан кўп саволларга уч боблик «Лайли ва Мажнун» видеофильми қисман жавоб берди.

Аввало классик шарқ шеъриятининг юксак намунасини намойиш этган бобокалонимиз соф адабий услуби шунчалик мураккаб, ўзига хос эканки, уни экранда айнан сақлаш билан шоир каби муайян бадиий вазифани бажариб бўлмас экан. Чунончи, Лайли, яъни Қайс поэмадагидек ўз дарди, соғинчи, эҳтиросини шеърий мисралар билан ифода этиши экранда ғайри-табиий бўлиб кўринар экан. Бунга сабаб нимада? Телевидениенинг тажрибали санъаткори Мақсудали Юнусов шоир мисраларининг қадрига етиб, улардан кенг фойдаланишга аҳд қилсаю поэманинг нозик бадиий тўқимасини сақлаб қолишга эришмаса!

Бизнингча, бу ўринда театр, телевидение, кино ҳамда адабиёт амалиёти ва назариясига тегишли бир масала бор. Гап қаҳрамон ва муҳитнинг ўзаро боғлиқлиги ҳақида, шартли ҳамда шартсиз белгилар ҳақида кетаяпти.

Адабий асар қаҳрамонларини чўлу биёбонга «олиб чиққан» драматург диалог, ҳатто — ҳаракат, фикр, ҳис-ҳаяжоннинг янги бадиий ифодасини излаши керак эмасмиди?! Шеърий мисралар ила мулоқотда бўладиган қаҳрамонларга саҳна ёки китоб саҳифаси мосланар... Яъни шартли белгилар: сўз ва тасвир, қаҳрамон ҳамда муҳит, шеърий ифода ва унга мос келадиган мазансаҳна, қалам соҳиби тасвирлаган шартли эл ва элатлар бир-бири билан уйғунлашиб кетар... Биз фикр юритаётган видеофильмда эса табиат оғушидаги қаҳрамонлар шарқ поэзияси саҳифаларидагидек ёки театр саҳнасидагидек, фақат шеърий мисралар ила ўз ҳис-ҳаяжонларини билдирмоқчи бўладилар.

Шоир изидан бориш, воқеалар тартибини, образлар талқинини сақлаб қолиш йўли билан ҳам поэмадаги теранликни, гўзалликни экранга кўчириб бўлмаслиги ҳам яна бир марта аён бўлди. Бинобарин, ўша машҳур мисраларда баён этилган ишқ ва айрилиқ таърифини, биродарлик ва адоват ифодасини фақат актёрлар талаффуз этган сўз (шеърий!) ҳамда шартли ижро билан сақлаб қолиб бўлмайди. Бу эса муаллифни ҳамда режиссёрни синтетик санъат талабларига жавоб берадиган мураккаб бадиий тўқима яратишга ундаши ўз-ўзидан маълум. Истиоралар, рамзий маънога эга бўлган бадиий умумлашмалар, кичик экранга мос келадиган шакллар, тасвир, овоз. Электрон монтаж имкониятлари худди шу мақсадга қаратилиши лозим бўлади.

«Ойнаи жаҳон» қаршисида

«ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН» САБОҚЛАРИ

Видеофильм ижодкорлари фикрича, синтетик санъат асарининг мазмунини асосан актёр ҳамда кадр ортида узоқ янграб турадиган ашулалар очиб бериши лозим бўлган. Лекин бу ўринда ижрочининг имконияти ҳам, хонанданинг имконияти ҳам ниҳоятда чекланган. Зеро роль ўйнаётганлар шеърий мисралардан келиб чиқибгина ҳаракат қилганлар. Севгининг шоирона ифодасини актёрдан — ролни ижро этаётган санъатни сўзларидан биламиз-у, қаҳрамон шунчалик шеърни ёдаки айтаётганидан воқиф бўлибгина қоламиз. Бундай ҳолда руҳий ҳолатга чуқур тавсиф бериш, юрак тўлқинларини таърифлашга имкон ҳам қолмайди. Бунинг устига бош ролларни ижро этган Зуҳра Ашурова ва Беҳзод Муҳаммадкаримов ёш жиҳатдан Лайлини ва Мажнунни ҳеч ҳам эслатмайди. Бу икки актёрнинг бирини саҳнада, иккинчисини киноэкранида кўриб истеъдод учқунларини сезган, қувонган эдик. Бу гал ёш қаҳрамонлар ва уларни гавдалантирмоқчи бўлган актёрлар ўртасидаги йиллар масофаси санъаткорларга тўғаноқ бўлганини кўриб ачиндик. Шундай, ижрочилик санъати тарихида ёшлар қарияларнинг ролларини ўринлатиб ўйнаганлари маълум. Лекин ҳатто ўрта ёшдагилар навқирон ёшдагилар қиёфасига, ҳолатига кириши ҳамиша амри маҳол бўлган.

Бобур ролини ижро этишда («Бобур» видеофильми) маҳоратини намойиш этган М. Абдуқундузов эса бу гал Алишер Навоий қиёфасида пайдо бўлади-ю, бирорта бадиий вазифани ҳал этишда иштирок этмайди. Умуман, мазкур телеасарда муаллиф Навоийга қандай драматургик юк бериши мумкин эди? Ҳикоянавис ролими? Ёки афсонани қачонлардир эшитиб ҳаяжонланган, уни қайта тафаккур этиб авлодларга шеърий шаклда қолдиришга қарор қилган файласуф шоир ролими?.. Ёки қаҳрамонларини севган, ардоқлаган муаллиф улар билан ёнма-ён туриб, ҳатти-ҳаракатини кузатиб, баҳолаб турадиган шахс сифатида гавдаланиши керакмиди?..

Экрандаги М. Абдуқундузов шу каби бирорта хизматни ўтамайди. Видеофильмда унга ўрин ажратилмаган. Аниқроғи, буюк сиймо бу асарда пайдо бўлиши учун драматургик заруриятнинг ўзи йўқ бўлиб кўринди бизга. Зеро, сценарийнинг шаклини, ҳикоя услубини тавсиф усулларини шоирнинг воқеалардаги иштироки ёки бевосита кадрда ҳикояни олиб бориши белгилаб бериши керак эди.

Шундай қилиб, бадиий сўз ила бунёд этилган асар янги — телевизион шаклга кўчишида баён услубини, талқин йўлларини сақлаб қолди. Бу гал ҳам асосий қурол сўз бўлди. У кадрда ҳам, кадр ортида ҳамиша эшитиб турди. Бизга узлуксиз хабар етказди. Қаҳрамонларнинг ҳолатидан дарак беради. Лекин бадиий сўз поэмадагидек, катта, мураккаб вазифани ҳал эта олмади. Негаки, ойнаи жаҳонда (кинодагидек) сўз қанчалик чиройли, жарангдор, сермазмун бўлмасин, у тасвир ўрнини боса олмайди. Зероки, ойнаи жаҳон — кино сингари — тасвирий санъатнинг давоми, унинг янги босқичидир. Бинобарин, унда тасвирий-овозли, мураккаб образли тўқима яратилиши талаб этилади.

Бундай мулоҳазалар билан танишган муштарий «Лайли ва Мажнун» видеофильмининг бирорта фазилати йўқ экан-да, деб ўйлаши мумкин. Бизнингча, унинг асосий хизмати шундаки, мустақил адабий асарни янги эстетик шаклга кўчириш ниҳоятда мураккаблигини кўрсатди. Ҳозир телевизион санъат ўзининг «тилини» бойитаётган, янги экрандан шакллар излаётган, синтетик образ яратиш борасида тажриба орттириб, ўзининг бадиий бисотини бойитаётган ҳамда «Лайли ва Мажнун»нинг сабоқлари чуқур ўрганилиши фойда келтиради. Мазкур асарни батафсил таҳлил қилиб кўрганимизда турли, бир-бирига зид бўлган фикрлар чулғаб олади бизни. Яна мисол келтирадиган бўлсак бобомиз мисралари экранда янграганида уларни тинглаб, мағзини чақиб хурсанд бўламиз. Айни бир вақтда бадиий видеофильмда образ ўзга қонун-қоидаларга биноан яратилиши зарурлигини ёдда сақлаймиз... Кадр ортида узоқ янграб турадиган айрим ашулалар эътиборимизни тортади. Лекин уларни мазкур телеасар нуқтаи назаридан ўргансак, шубҳа пайдо бўлади: бадиий асарми бу ёки телеконцертми?.. Шу каби кўпдан кўп саволларга жавоб излашга ундайдиган асар пайдо бўлган экан, бу телевизион ижодда турғунлик эмас, изланиш кўзга ташланаётганининг исботидир.

Ҳамидулла АКБАРОВ,
санъатшунос.

Кулинг дўстлар, умрингиз узун бўлади

Юсуфжон қизиқ ШАКАРЖОНОВ.

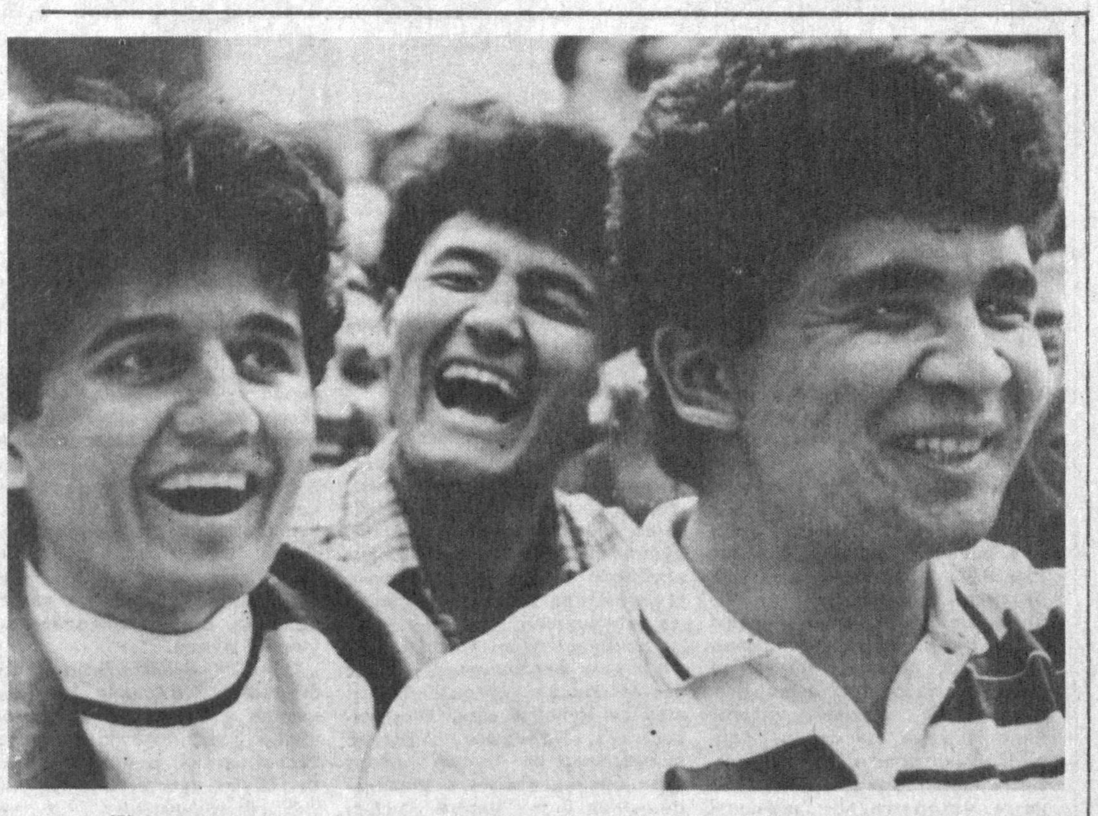

— Жавобни боплади-а?

Равиль Альбеков сурати.

АТАГАНИНГИЗНИ БЕРАВЕРИНГ, АКА!

(Ҳажвия)

ЭРТАЛАБ уйдан чиқаётсам орқамдан хотиним қўлимга бир бўхча тутқазди.

— Мен анави бекат олдидаги устахонага қатнайвериб чарчадим. Бир қарасанг уста тушликка чиқиб кетган бўлади, бир қарасанг бетоб бўлади. Бошқа устахоналарга ўхшаб мунтазам равишда ишласа ўлармикин! Сиз ҳам одамларга ўхшаб ҳеч уйим-рўзғорим дейсизми!? Катта ўғлингиз бир ҳафтадан бери хархаша қилади ботинкамни тузатиб беринглар деб. Тагчарми кўчиб кетибди. Тушликдами ё ишдан кейинми пойабзалларни тузатадиган биронта устахонага ўтиб келинг.

Жуфти ҳалолимга «Хўп демасам» яна балога қолишимни англадимда, «Шу бугуноқ ест қиламиз, хотинжон» дедиму, ишга равона бўлдим...

Соатга қарасам роппа-роса бир бўлибди. Кел, тушликдан унумли фойдаланай дедимда, шундоққина ишхонамиз биқинида жойлашган устахонага кирдим. Яхшиям одам кам экан, бўлмаса икки соат навбатда туриб, бошлиғимиздан дакки еган бўлардим. Бошига кулранг шапкани бостириб кийган шоп мўйловли уста ботинканинг уёқ-буёғини кўрган бўлиб болға билан мих олди-да, ишга киришиб кетди. Мен зерикиб ўтирмай деб қўлимдаги рўзномани варақлай бошладим. Икки-уч дақиқа ўтар-ўтмас:

— Мана ака, тайёр бўлди, — деди уста.

— Барака топинг-э, бирпасда ўринлатдингиз-ей. Ўзиям жа ишнинг ҳаддисини олган экансиз, — дедим ишим тез битганидан қувониб.

— Хизмат ҳақи қанча бўлади?

— Атаганингизни бераверинг, ака, — деди уста ясама жилмайиб.

Чўнтагимдан шалдироқ червонни чиқариб устага узатдим. У пулни олиб тортмасига солди-да, ишини давом эттиравердм. Мен қайтимини бериш ёдидан кўтарилгандир деб энди оғиз очмоқчи бўлиб тургандим.

— Хўп, ака, келиб туринг, — деб қолди.

Қўлимни қўлтиғимга тиқиб индамай кетавердим. Ҳозир «Нега қайтимини бермадинг, ботинкага битта мих қоқишгаям 10 сўм оласанми, номард!?» деб жанжаллашсам кейинги сафар бирон-бир нарсани баҳона қилиб пойабзалларни тузатмайди ё бўлмаса бир кунлик ишни беш-олти кунга чўзади.

Уйга келаётиб хотинимнинг «Кеча плашингизни, болаларнинг курткалари ва кўйлагимни кимёвий тозалаш пунктига ташлаб келган эдим. Йўл-йўлакай ўша ерга ҳам кириб ўтарсиз» деган гапи эсимга тушиб қолиб, ҳаммом ёнидаги «Химчистка»га йўл олдим. Ҳайрият, одам сийрак экан. Кийимларни қабул қилиб олувчи бир олифтанамо қиз оғзидаги сақични чайнашда давом этиб истар-истамас менга юзланди:

— Хўш, хизмат?

— Кеча кеннойингиз кийимларни топширувди, шуни олгани келдим, — дедим талмовсираб.

— Квитанция борми?

— Нима, квитанция дейсизми, ҳа, бор, бор, мана, — деб ички чўнтагимдан ярим парча қоғоз олиб бердим.

Қиз ўзига хос виқор билан юриб, квитанция рақамига қараб осиғлиқ турган кийимлар ичидан менга тегишли лаш-лушларни стол устига қўйди.

— Қанча беришим керак, синглим?

— От билан туя бўлармиди. Атаганингизни бераверингда, ака! — деди нозанин атайин оғзидаги тилла тишларини кўрсатиб.

Пальтоимнинг ички чўнтагидан ошна-оғайниларим билан гаштакхўрлик қилишга сақлаб қўйган учта ўнталикни чиқардим. «Кўп бердингиз деб ўзи айтиб қолар», деган умидда бир оз кутдим. Аммо у тилига сақич ёпишиб қолганми миқ этмай тураверди. Бор-е, сен билан пачакилашиб ўтираманми! Ҳаром пул бир кун томоғингдан тешиб чиқар, дедимда, кўчага чиқдим.

Қарасам сочларим ҳам ўсиб кетибди. Чўнтагимни кавлаб атиги 3 сўм топдим. «Сочимни олдиришга етармикин» деган хаёлга бордим. Ахир ҳозирги бозор шароитида ҳамма нарса, шу жумладан маиший хизмат кўрсатиш ҳам уч-тўрт баравар ошган бўлса. Ке, бўлар иш бўлди, сартарошхонага кираман.

Сартарошхонада учта ўрнига иккита уста ишлаётгани учун ярим соатча навбат кутишимга тўғри келди. Иккинчиси устанинг шогирди бўлса керак, жуда имиллаган экан. Бунақалар одамни хит қиворади-да. Э, ўргилдим сендақа устадан! Эркакмисан ўзи!? Мижозингнинг сочини шартта-шартта олиб тезроқ жавобини бера қолмайсанми! Қўявер, агар бошини сал-пал қонатиб, сочини қийшиқроқ қиртишлаган бўлсанг ўзи тўғрилаб олади. Уф-ф, навбатим ўчакишгандек шу гўрсўхтага тўғри келса бўладими! Нима қила олардим, ноилож сочимни олдиришга мажбурман. Ношуд йигитча бўйнимга тахи бузилмаган сочиқ бойлаб, қайчи билан сочимни кеса бошлади. Бир оздан сўнг машинкага ўтди.

— Янги келганмисиз дейман-а? — сўрадим сабр-косам тўлиб.

— Икки ой бўлди билим юрти йўлланмаси билан келганимга.

— Демак, сартарошлик сир-асрорларини ўрганяпман, денг.

— Шундай десак ҳам бўлади, — деди уста тиржайиб.

Хуллас, 40 дақиқа давомида эзилиб суҳбатлашганимиздан кейингина уста ишини тугатиб жойни навбатдаги мижозга бўшатиб қўйишимни сўради.

— Анча қўлингиз келиб қолибди, укам. Устозингизнинг йўриғидан чиқмасангиз кам бўлмайсиз. Хўш, неча пул беришим керак сизга?

— Шуниям суриштириб ўтирасизми!? Атаганингизни бераверинг, ака.

Оббо занғар-ей, бу йигитча пул топишда устозидан ҳам ўтиб тушадиганга ўхшайдику! Бу кетишда узоққа боролмайди, баччағар! Боя нима деятувди. Атаганингизни бераверинг дегандай қилдими? Бўпти, атаганим бўлсин, дея ёш устанинг қўлига уч сўм тутқаздим-да, эшикка қараб юрдим.

— Эй, эй ака, бу нима қилганингиз. Ҳозир хизмат ҳақи тўрт баравар ошганидан хабарингиз йўқми?! — деди устанинг кўзлари ола-кула бўлиб.

— Энди атаганимни бердимда, ука, — дедим-да, кўчага чиқдим.

Уста орқамдан тўнғиллаганча қолаверди.

Исмоил ЗОИРОВ.

БИР ҚАЙНОВИ ИЧИДА ГАПЛАР

ШЕРИКЛИ БОЛА

ЭШМАТ беданавоз саҳармардонда матрапини олди-да, тозисини эргаштириб овга жўнади. Шудринг тушган бедазорларни изғиб белиғача шалаббою-шилта бўлиб уйига қайтди. Кир ювиб ўтирган хотинига тутган биттагина беданасини кўз-кўз қилиб мақтанди.

— Ойиси, бугун овим ўнгидан келди. Қара, қирғий тумшуқ, хўроз тўш, бургут келбат... Агар бир тепса туяқушни ҳам жойига киритиб юборади. Қара!..

— Беданайиз қурсин! Ана бешикда бола биғиллаб ётибди. Бир пас тебратиб туринг! Мен кирларимни чайиб-ёйиб олай. Ахир, бола шерикли-ку, ярми сизники, ярми меники, барака топгур!

Эшмат «беданайиз қурсин» деган гапдан тўнини тескари кийиб олган эди:

— Бола шериклими?

— Бўлмасамчи!

— Ундай бўлса, сен ўзинг томонини овутвол, мен томонни йиғлаб ётаверсин!

«УЧАР ЛИКОПЧА»

ОТАРБОЙ шифокор ҳузурига кириб, бошидаги жароҳатни боғлаб қўйишни илтимос қилди.

— Нима бўлди? — сўради шифокор ярани кўздан кечириб. — Йиқилдингизми?

— Йўқ. Учар ликопчага учрадим.

— Қизиқ «Учар ликопча» дейсизми? Қандай, қай пайтда?

— Кечқурун, уйимда.

— «Ликопча» уйингизга кирдими?

— Йўғ-э, хотин билан жиндек айтишиб қолувдик, қўлидаги ликопча учиб кетиб...

— Анавиндан отганмидингиз?

— Ҳа энди, эркак одам...

— Тушунарли! Тағинам қозон учмабди-да!

Айниддин ЗАЙНИДДИНОВ.

Хандалар

УЛАР ЯХШИЛАР

ИККИ болакай баҳслашарди:

— Мен тиш докторини жуда ёмон кўраман.

— Нега?

— У-чи, нуқул машинаси билан ғириллатиб баттар оғритади. Ҳа, эсимга тушди, сенинг ойинг ҳам тиш докторилар-а?

— Ҳа, улар жудаям яхшилар, ҳеч ҳам ғириллатмайдилар, фақат омбир билан тишингни суғуриб оладилар, холос.

ТААССУРОТ

ҲАЙВОНОТ боғини томоша қилиб қайтган укасидан Гулнора сўради:

— Санжар, нималарни кўрдинг?

— Илонларни, уларнинг ҳаммасини-чи, думлари нақ бошларидан бошланар экан.

ҲОЗИРЖАВОБЛИК

КИЧКИНИТОЙ йиғламсираб акасидан нолиди:

— Мен сизга музқаймоғимни фақат кўриш учун берган эдим-ку...

— Музқаймоқни томоша қилиб туриб бўлмайди, уни тезгина еб олиш керак, биласан-ку, бўлмаса эриб оқиб кетади, — деди акаси ҳозиржавоблик билан.

ЎРТОҚ БЎЛСА ҲАМ...

БОКС ўйинини томоша қилган болакай отасига тушунтирди:

— Ада, ада, қўлқопли спортчилар-чи олдин бир бири билан кўришиб, кейин роса муштлашиб уришишар экан. Бир киши бўлса, — «уриш!, тўхта!» — деб турар-кан. Одамла-чи, бақириб чапак чалиб туришар экан-а? Охирида яна қўл беришиб хайрлашаркан.

Фозилжон ОРИПОВ.

КЎЧИРИШНИ БОШЛАНГ

— Ёзма ишни ишлаб бўлганлар, кўчиришни бошланг, — деди тўртинчи синф математика ўқитувчиси. Бироз вақт ўтгач:

— Саодат опа, Карим менга кўчиртирмаяпти, — деди ўқувчилардан бири.

СЕҲРЛИ ҚАЛПОҚЧА

Эшик олдида турган навбатчи ўқувчи мактабга бош кийимда кираётган ўқувчига:

— Ичкарига қалпоқчангни ечиб кир, — деди.

— Ечолмайман.

— Сабаб?

— Бу сеҳрли қалпоқча.

— Сеҳри нимада?

— Уни ечсам, сочим тақир қилиб олдирилган, бошим шамоллаб қолади.

ОРОЛНИ АСРАШ

Ўқитувчи: Оролни асраш учун нима қилишимиз керак?

Ўқувчи: Орол ҳақида тез-тез мажлис ўтказишимиз, радио ва телевидениеда гапиришимиз, матбуотда ёзишимиз, Оролни асраш комитетига пул ўтказишимиз ва бу ишлар ҳақида фильм яратишимиз керак.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ,
ўқитувчи.

Ҳангомалар

ҚАЛПОҚ

АВТОБУСГА чиқаётган эдим, кимдир қалпоғимни юлиб олди. Шунча йилдан бери ҳалол хизмат қилиб келаётган қуён тери қалпоғимни-я!

Шартта айланиб қарасам, оёғига кеди кийиб олган бир таъвия баланд девор томонга секингина тисарилиб кетяпти.

— Қалпоқни бер, бандит! — деб ўшқирдим. У ўчакишгандай қочиб қолди. Мен ҳам югурдим. Бандит яна тезлашди. Мен ҳам. Деворга тирмаша бошлади. Мен бир хатлаб девордан ўтиб кетдим!.

— Жим-м... — деб пичирлади талончи деворда ўтирган жойидан секундомерини менга узатиб, — тўппа-тўғри йигирма бир секунд! Икки юз метрни йигирма бир секундда югуриб ўтибсиз! Роппа-роса икки юз метр, ўлчаб қўйганман!

— Хўш, шундай бўлса, нима бўлибди? — дедим жаҳлим чиқиб. — Қалпоқни бер, лаънати!

— Марҳамат... — деди талончи қуён тери қалпоғимни узатиб. — Эсим қурсин, ўзимни таништирмабман: — «Меҳнат резервлари» жамиятининг енгил атлетика тренери Анвар Полвонов бўламан. Авф этасиз, спартакиада яқинлашиб қолган, жамиятимизда бўлса югурувчилар йўқ. Ҳа, айтгандай, сиз биринчи разрядга тўғри келадиган вақт кўрсатдингиз. Бу фақат қалпоғингиз йўқ пайтида. Пўстинингиз, ботинкангиз, яна кечирасиз-у, галстугингиз ечиб олинса борми... Ҳаш-паш дегунча халқаро классдаги мастер бўлиб олишингиз мумкин!

Шу пайт милиционерлар етиб келишди.

— Шошманглар! — деди тренер зорланиб, — девор баландлигини ўлчаб кўришим керак.

У рулеткасини олиб ўлчади-ю, югурганича келиб мени ўпа кетди.

— Ўргулай сиздан: сиз бебаҳо экансиз! Вилоят рекордини қўйибсизку!

Иккаламизни милиция бўлимига ҳайдаб кетишди.

Ярим соатдан кейин мен «Динамо» жамиятининг аъзоси бўлиб қолдим.

ДЕЙДИЛАРКИ...

БУЭНОС-Айресдаги сеанс пайтида ўйналаётган партиялардан бирида Алёхин тезда юриб қўйиб, кейинги тахта ёнига ўтиб кетади.

— Маэстро! — дейди севинчи ичига сиғмай унинг рақиби. — Уч юришда мот бўладиган бўлиб қолдингиз-ку!

— Хотиржам бўлинг, сеньор, — кулади Алёхин. — Ундан бир юриш олдин ўзингиз мот бўласиз...

* * *

БУ ажойиб воқеа шахмат олимпиадаларидан бирида бўлган эди. (Бу мусобақа у вақтларда «Миллатлар турнири» дейиларди). Қатнашчилар овқатланадиган ресторанда польшалик мастер Казимеж Макарчик рўпарасига нотаниш немис шахматчиси ўтириб қолибди.

— Мальцайт, — дебди у Макарчикка қараб.

— Макарчик, — деб ўзини таништирибди польшалик мастер.

Суҳбатнинг иложи бўлмабди: Макарчик немисча билмас, немис мастери эса полякча билмас эди.

— Бу қайси мастер Мальцайт? Ҳеч эшитмаган эканман, — деб сўрабди Макарчик командадош ўртоқларидан.

Улар кулиб юборишибди.

— Мальцайт немисчасига «ош бўлсин» дегани.

«Эй, ноқулай бўлибди-ку!» — деб ўйлабди Макарчик. Кейин кечки овқат пайтида немис мастерига қараб:

— Мальцайт! — дебди.

— Макарчик! — деб жавоб қилибди немис мастери. У полякча «макарчик» худди немисча «мальцайт» сингари «ош бўлсин» дегани эканига ишончи комил эди.

* * *

ВЕНА шаҳрида жуда катта халқаро турнир бошланишидан олдин Стейницдан сўрашибди:

— Ғалаба қозонишга, Сизнингча, кимда имконият кўп?

— Менда, дебди улкан мастер ҳеч тап тортмай. — Чунки менинг рақибларим бошқаларникидан кучсизроқ.

— Хўш, нега энди?

— Чунки улар Стейниц билан ўйнашлари керак, мен эса у билан ўйнамайман...

* * *

БИРИУЛА кўп тахтада ўйнаш сеанси охирлашиб қолган экан. Ҳаваскор шахматчи таслим бўла туриб, Капабланкадан сўрабди:

— Менинг ўйиним ҳақида фикрингиз қалай?

— Жуда яхши, — дебди чемпион. — Лекин нега аспларингизни ҳеч юрмадингиз?

— Гап шундаки, асплар қандай юришини билмайманда!

Эркин ЖАББОРОВ.

Хориж ҳазиллари

НЕЧА МАРТА ИЧГАНСАН!

— ҚИЗИҚ, ҳаётингда неча марта ичдинг? — сўрабди Бекри Мустафодан.

— Қасам ичиб айтаманки, ҳаётимда мен фақат бир марта ичганман, шундан буён бош оғриғи қиламан, холос, — жавоб берибди Бекри.

УЗОҚҚА КЕТМАЙДИ

Бир харидор дўконга кириб 50 марка турадиган пойабзал сотиб олди, аммо чўнтагида бор-йўғи 30 марка бор экан.

— Пойабзални олиб кетиб, пулнинг қолганини эртага эрталаб келтирсам бўладими? — сўради у сотувчидан.

— Майли, марҳамат, — деди сотувчи ва пойабзални унга ўраб бериб юборди.

Бир неча дақиқадан сўнг магазин мудири сотувчини ўз ҳузурига чақирди:

— Хўш, айтинг-чи, харидор эртага пулнинг қолганини келтириб беради деб ўйлайсизми!

— Эртага эмас, бир неча соатдан кейин югуриб келади, — деди сотувчи бамайлихотир, — чунки мен унга иккита чап оёқ пойабзални бериб юбордим.

НА ИССИҚҚА, НА СОВУҚҚА

— Ота, мен ўғрини ушладим.

— Олиб кел бу ёққа.

— Бормайман деяпти.

— Қўйиб юбор бўлмаса.

— Мен қўйиб юбордим, лекин у мени ушлаб турибдида.

ЎРТАДА

Икки одам бир донони ўртага олишиб, «Сен телбамисан ёки қутурганмисан?» — дейишибди. Шунда у:

— Ҳозир иккисининг ўртасидаман, — дебди.

САРТАРОШХОНАДА

— Соқол олгандан сўнг упа суртайми?

— Бу соқол олиш нархига кирадими?

— Ҳа.

— Ундай бўлса, илтимос упани қоғозга ўраб беринг, уни хотинимга бераман.

БОЗОРДА

Харидор: — Тухум жуда эски экан, унда жўжа борга ўхшайди!

Сотувчи: — Майли сен айтгандек бўла қолсин, тухумга ҳақ бергинда, жўжани текинга олақол.

Тўпловчи Рустам ХЎЖАЕВ.

ҚОРА ҚУШ

Мариус бир кун овга бориб келгач, ўртоғи Оливга бир қарғани отганини айтиб берди.

— Олив қара, нега бу қуш бундай қора? — деб сўради у.

— Эҳ, кеча мен унинг акасини отган эдим. Шунинг учун у мотам тутиб қора кийиб олган, — деди Олив.

ТИНЧЛИК

Жаноб Дюран мусиқани жуда севади. Бир куни у концертга борганида, ёнидаги ўтирган аёл жуда сергап экан. Бетховен симфониясининг ярмига келганда аёл ундан сўради:

— Эй, жаноб, мусиқадан ҳам яхши нарса бормикан?

— Ҳа, хоним, бор. Бу — тинчлик!

ТУФЛИ

Сотувчи бир харидорга туфлини олишни таклиф қилаётиб, деди:

— Мана, шу туфлини олинг, жуда яхши, кўпга чидайди, умрингиз охиригача етади, — деди сотувчи.

— Мен тез ўлишни истамайман, — деди харидор жаҳли чиқиб.

ИККИ ҚАДАМ ОРҚАГА

Бир киши таксидан тушди ва шофёрдан сўради:

— Қанча тўлашим керак?

— Икки франк-у, қирқ сантим, — жавоб берди шофёр.

— Аксига, менда фақатгина икки франк бор экан, қирқ сантимли мени орқага олиб бориб қўйинг, — деди йўловчи.

Француз тилидан Сайдғани МУСАЕВ таржимаси.

Мусаввир табассуми

— Лимонларингизнинг нархини кўриб қон босимим ошиб кетди.
— Бир кило олиб есангиз дарров тушади-қолади.

— Вой шўрим, пулнинг қолгани қани?
— Олган қарзларимизни тўладим, онаси?

— Чучварани доналаб сотяпсизми?
— Кўзингизни каттароқ очинг, манти бу...

— Тайёр арақа кучимиз етмаса ҳам шакарни шаробга айлантириш қўлимиздан келади.

Шуҳрат Субҳонов чизган суратлар.

Спорт янгиликлари

Яккакураш усталаримизнинг янги зафарлари

КЛАЙПЕДАДА ОЛТИН НИШОНЛАР ЁМҒИРИ

Куни кеча Клайпедадан таэквондо (ИТФ) бўйича республикамизнинг бир гуруҳ яккакураш усталари қайтиб келишди. Улар Латвияда «Болтиқ Кубоги» мусобақаларида республикамиз шарафини ҳимоя қилишди. Биз сафар таассуротлари ва спортчиларимизнинг ушбу турнирда қатнашуви ҳақида сўзлаб беришни Ўзбекистон Республикаси таэквондочиларининг бош устози Г. А. Хандан илтимос қилдик.

— Очиғини айтганда, «Болтиқ Кубоги»га таклиф қилишгани дастлаб бизни ҳайратда қолдирди. Чунки «Болтиқ Кубоги» Литва, Латвия, Эстония, Швеция, Польша, Финляндия каби Болтиқбўйи республикалари спортчилари ўз маҳоратларини намойиш қиладиган турнир сифатида ташкил этилганди. Маълум бўлишича, мусобақа ташкилотчилари республикамиз таэквондочиларининг халқаро миқёсдаги обрўлари катталиги, спортчиларимизнинг бой техника ва катта маҳоратга эга эканлиги, қолаверса ўзбекистонлик таэквондочилар кўпгина хориждаги турнирларда ғолиб чиққанлигини ҳисобга олиб бизни «Болтиқ Кубоги»га таклиф этган эканлар.

Тўғри, турли сабабларга кўра таклиф этилган Болтиқбўйи давлатларининг барчасидан ҳам спортчилар Клайпедага кела олмади. Бироқ қатнашчилар таркиби шундай ҳам жуда кучли бўлди: турнирда Литва, Латвия, Эстония спортчилари, Санкт-Петербургдан икки жамоа ҳамда республикамиз таэквондо усталари ўз маҳоратларини намойиш этишди. Шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, таэквондочиларимиз республика терма жамоаси сифатида эмас, балки таэквондо (ИТФ) бўйича Тошкент ва Фарғона клублари вакилларидан тузилган команда сифатида турнирда қатнашишди.

Рақиблар кучли эди. Шунинг учун ҳам беллашувлар жуда кескин руҳда ўтди. Бироқ шуниси қувонарлики, спортчиларимиз ўзларини йўқотиб қўймадилар ва ушбу спорт тури бўйича етакчи эканликларини яна бир карра исбот этдилар. Келинг, яхши натижалар билан танишамиз.

54 килограммгача бўлган вазнда ҳурмат шоҳсупасининг барча поғонаси ўзбекистонлик таэквондо усталарига насиб этди. Ўсмирлар ўртасида Европа чемпиони тошкентлик Евгений Ли ғолиб чиқди.

Фарғоналик Игорь Шамковер иккинчи бўлди. Бронза нишони эса ўсмирлар ўртасида Европа чемпионатининг икки карра нишондори Юрий Пяк (Тошкент)га насиб этди. 63 килограммгача бўлган вазнда эса фарғоналик Улуғбек Мирсаидов кумуш нишон билан қайтди. Унинг ҳамшаҳри Мақсуд Бердибеков ва тошкентлик Виктор Николаев (Европа чемпионатининг кумуш нишони соҳиби) 71 ва 80 килограммгача вазнларда зафар қучишди. Энг оғир вазнлилар баҳсида эса учинчи ўрин тошкентлик Марат Рашидовга насиб этди.

Бизнинг йигитларимиз фақат масоги баҳсларида эмас тил (соя билан кураш)да техникани намойиш этиш бўйича ҳам яхши қатнашишди. Бу беллашувда Юрий Пяк ғалаба қозонди. Виктор Николаев эса учинчи бўлди.

Шундай қилиб «Болтиқ Кубоги»нинг биринчи мусобақасида ўзбекистонлик спортчилар ўзларининг энг яхши хислатларини намойиш этишди. Шуни қувонч билан айтиб ўтмоқчиманки, турнир ташкилотчилари бизга Болтиқбўйи спортчилари ўртасидаги кейинги турнирларда ҳам қатнашишни таклиф этишди. Бу ҳам Ўзбекистон таэквондочиларининг маҳорати тобора ошиб бораётганлигидан далолат беради.

Умуман, Иттифоқнинг собиқ республикалари бир-бирларидан кўп соҳалар бўйича узоқлашиб бораётган ҳозирги пайтларда юқоридаги каби алоқалар жуда муҳим ва зарурдир. Чунки янги дўстларимиз тобора кўпайиб бормоқда ва улар билан яна учрашишдан шод бўлардик.

Сўзимнинг охирида шуни айтмоқчи эдимки, бозор иқтисодиёти шароитларида кўп спорт турлари гарчи қизиқ бўлса-да маънавий ва моддий ёрдамсиз тушкунликка тушиши табиий. Шунинг учун ҳам Марғилон шаҳридаги универсал савдо базаси, Марғилон шаҳридаги «Олмос» номидаги таэквондо (ИТФ) клубининг Президенти Т. Мухторов ҳамда А. Иваненко бошқараётган Бекободдаги таэквондо клублари бизларнинг «Болтиқ Кубоги»да қатнашишимизда ёрдам берганликлари учун чин қалбдан миннатдорчилик билдирмоқчи эдим.

Даврон НУРМУҲАМЕДОВ ёзиб олди.

СУРАТДА: Г. Хан «Болтиқ Кубоги»да қатнашган бир гуруҳ таэквондочилар даврасида.

Рустам Шарипов сурати.

ШАХМАТ

РЕСПУБЛИКА шахмат-шашка клубида эркаклар ўртасида шахмат бўйича Ўзбекистон чемпионати олий босқичи мусобақалари давом этмоқда. Турнирда битта халқаро мастер, бешта спорт устаси ва саккиз нафар спорт усталигига номзодлар куч синашишмоқда. Ҳозирча бешта ўйинни мағлубиятсиз ўтказган тошкентлик спорт усталигига номзод Аркадий Бладштейн турнирда жуда муваффақиятли қатнашмоқда. Бешинчи турда у ҳамшаҳри Фарҳод Собиров устидан ғалаба қозонди. Шу турнинг қолган ўйинлари қуйидаги натижалар билан тугади: янгийўллик Сайдали Йўлдошев пойтахт вакили Александр Карповни мағлуб этди. Тошкентлик тажрибали спорт устаси Георгий Борисенко эса спорт усталигига номзод Александр Пароян (Тошкент) билан дуранг ўйнади. Владимир Егин — Александр Калликштейн ҳамда Дмитрий Қаюмов — Сергей Галахов беллашувлари ҳам дуранг натижа билан якунланди. Ҳозирча 5 имкониятдан 4,5 очко тўплаган Бладштейн олдинда бормоқда. 3,5 очкога эга Қаюмов ва Егинлар иккинчи ўринни эгаллаб туришибди. Яна саккиз турдан сўнг мусобақа якунланади.

ШАШКА

ТОШКЕНТДАГИ Округ офицерлар уйида эркаклар ўртасида 64 катакли рус шашкаси бўйича Ўзбекистон биринчилиги олий лигаси мусобақалари ўз экваторидан ўтди. Қаторасига етти ўйинни мағлубиятсиз ўтказган МДХ чемпионатининг кумуш совриндори, халқаро гроссмейстр Николай Мешчанский турнирда пешқадамлик қилмоқда. У еттинчи турда гулистонлик Алишер Ортиқов устидан ғалаба қозонди. Ҳамшаҳримиз Михаил Шапшаев Расул Суярқуловни енгди. Шу куни Ўзбекистон шашкаси фахрийси 73 ёшли Шарифжон Ёқубовнинг (Тошкент) спорт усталигига номзод Дилшод Ибрагимов (Андижон) билан ўтказган учрашуви айниқса катта қизиқиш уйғотди. Ўйин Ёқубовнинг чиройли ғалабаси билан тугади. Халқаро мастер Сергей Давидов (Тошкент) Александр Кац билан дуранг ўйнади. Шундай қилиб, етти турдан сўнг 6 очко жамғарган Мешчанский турнир жадвалида карвонбошилик қилмоқда. Шапшай ҳисобида эса беш очко бор. Ёқубов, Давидов ва Кацлар етти имкониятдан 4,5 очкога эга. Яна олтитадан учрашув ўтказилгач, рус шашкаси бўйича республиканинг бу йилги чемпиони аниқланади.

Исак БИРБРАГЕР,
спорт устаси.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ҚОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ФУҚАРОЛАР

ДИҚҚАТИГА!

«ТАШГОРГРУЗТРАНС» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ 2502-СОНЛИ АВТОКОЛОННАСИ

ҳар қандай турдаги юкларнинг Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти бўйлаб 5, 10, 16 тонна юк кўтариш қувватига эга бўлган «ЗИЛ», «ММЗ», «КАЗ» ва «КАМАЗ» автомашиналарида сифатли ва ўз вақтида ташиб берилишини кафолатлайди, шунингдек, юқорида кўрсатилган маркадаги автомобилларни таъмирлаш ва уларга техника хизмати кўрсатиш ишларини ҳам бажаради.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 53-46-53, 53-90-53, 53-90-99.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, 121-алоқа бўлими, Ҳамза Умаров кўчаси, 25-уй.

ҚУРИЛИШ-ТИЖОРАТ БАНКИ

Узбекистон республикасидаги омонатлар бўйича энг қулай шарт-шароитлар ва энг юқори фоизларни таъминлайди.

Талаб қилиб олингунча омонатлар бўйича — 10 фоиз, 1 йилдан 3 йилгача муддат давомида сақланадиган омонатлар бўйича — 15 фоиз.

3 йилдан ортиқ муддат давомида сақланадиган омонатлар бўйича — 18 фоиз.

Бунда Қурилиш-тижорат банки пишиқ-пухталик, тезлик ва юксак хизмат кўрсатиш маданиятини кафолатлайди.

Биз Сизларни дам олиш кунларидан ташқари ҳар куни соат 8.30 дан 17.00 гача кутамиз.

МАНЗИЛИМИЗ: 700011, Тошкент шаҳри, Абай кўчаси, 6-уй, 5-қават, метронинг «Пахтакор», «Навоий» бекатларигача; 1, 2, 7, 14, 18, 24-троллейбусларда «Универсам» бекатигача; 4, 20-троллейбусларда «Пахтакор» метро бекатигача борилади.

ТОШКЕНТ МОТОР ЗАВОДИГА

ишлаб чиқариш, техникавий ва иқтисодий хизматларнинг бой амалий иш тажрибасига эга бўлган

ЮКСАК МАЛАКАЛИ РАҲБАРЛАР

КЕРАК

Иш танлов асосида битим бўйича бўлади.
Иш ҳақи — шартномавий.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЦЕХЛАРИДА ИШЛАШ УЧУН камида 4-даражали юксак малакали ишчилар,
таъмирловчи-чилангарлар, назорат-ўлчов асбоблари ва автоматика созловчилари, гидравликачилар, йиғувчилар, электрончи-дастурчилар талаб қилинадилар.
Иш битим бўйича, иш ҳақи — 2000 сўмдан кам эмас.

ШОШИЛИНЧ СУРЪАТДА ЖОЙЛАРГА БОРИБ ИШЛАШ УЧУН НОГИНСК ШАҲРИ (Москва вилояти)ДАН ЁҚИЛҒИ АППАРАТУРАЛАРИ ЗАВОДИГА; ВЛАДИМИР ТРАКТОР ЗАВОДИ (Владимир вилояти, Владимир шаҳри)ГА; КУПЯНСК ҚУЮВ ЗАВОДИ (Харьков вилояти, Купянск шаҳри)ГА

Олти ойдан ўн икки ойгача муҳлатга:
йиғувчи-чилангарлар, таъмирловчилар, асбобсозлар, фрезерчилар, штампловчилар, сайқалловчилар, қуювчилар, эритувчилар, ичдан ғишт ётқизувчилар, қоқиб чиқарувчилар ва бошқа 50 дан ортиқ мутахассисликдаги ишчилар керак.

КУНИГА 20 СЎМДАН ХИЗМАТ САФАРИ ХАРАЖАТЛАРИ, ЙЎЛКИРА ВА БУЛАРГА ҚЎШИМЧА РАВИШДА ИШ ЖОЙИДАН 1 МИНГ СЎМДАН 3 МИНГ СЎМГАЧА ИШ ҲАҚИ БЕРИЛАДИ.

Заводга 12, 30«э», 110«а» автобуслар билан борилади («Тошкент мотор заводи» бекати).

Расмийлаштириш бўлими телефони — 98-47-77.

УЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИГА ҚАРАШЛИ ТОШКЕНТ АВТОБАЗАСИ

корхоналар, ташкилотлар ва фуқароларга ҳар хил юк кўтариш қобилиятига эга бўлган юк автомобилларини ҳамда турли ҳажмдаги автобус ва микроавтобусларни фойдаланиш учун

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Узоқ муддатга шартнома тузиш имкони бор.

Хизматлар учун келишилган арзон нархларда нақд пул билан ёки пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўлаш мумкин.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Чилонзор ноҳияси, Жануби-Ғарбий ишлаб чиқариш зонаси, Проектная кўчаси, 1-уй (Отчопар қаршисида).

ТЕЛЕФОН: 76-87-94.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҚУРИЛИШ БОШ БОШҚАРМАСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР 5-ТАЖРИБАВИЙ ҲАЖМЛИ-БЛОКЛИ УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИНИНГ 5-ҚУРИЛИШ ҚОНВЕЙЕРИ БОШҚАРМАСИГА

ДОИМИЙ ИШГА

ҚУЙИДАГИ КАСБЛАРДАГИ ИШЧИЛАР: 4—5-даражали монтажчилар, 3—4-даражали электр пайвандчилар, 3—4-даражали бетончилар, 4—5-даражали электрчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай-мукофотли.

Ёлғизлар ётоқхона билан, оилалилар навбат асосида уй-жой билан таъминланадилар.

МАНЗИЛИМИЗ: Саъдий кўчаси, 27-уй (57, 58, 40, 98, 99-автобуслар; 2, 19, 23-троллейбуслар; 7, 24, 28-трамвайларнинг «САМАРҚАНД» автостанцияси» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

АГАР ХОНАДОНИНГИЗДА (УЙИНГИЗДА) МАКУЛАТУРА ТЎПЛАНИБ ҚОЛГАН БЎЛСА, УНИ ТАШЛАБ ЮБОРИШГА ШОШИЛМАНГ.

Мазкур эълон чиққан кундан бошлаб макулатуранинг харид нархи беш баравар ортади ва қабул пунктларида Сиз топширган макулатуранинг ҳар бир килограмми учун 50 тийиндан ҳақ тўланади.

ҚАНЧА КЎП МАКУЛАТУРА ТОПШИРСАНГИЗ, ДАРОМАДИНГИЗ ҲАМ ШУНЧА ОРТА БОРАДИ!

Макулатура топшириш — бугунги кунда оила бюджетини тўлдириш йўлида Сиз учун қўшимча омилдир.

МАКУЛАТУРАНИ БИЗНИНГ ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИМИЗГА ТОПШИРИНГ! ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИМИЗДА МАВЖУД БЎЛГАН МОЛЛАР ҚУПОНСИЗ СОТИЛАДИ.

«УЗМЕТАЛЛУРГПРОМ» ДАВЛАТ КОНЦЕРНИГА

ДОИМИЙ ИШГА

тижорат бўлими бошлиғи (моддий-техника таъминоти масалалари),

ташқи иқтисодий алоқалар бюроси бошлиғи (инглиз тилини билиш талаб этилади),

ишлаб чиқариш-техника бўлимининг бош мутахассиси (кончи),

тижорат бўлимининг бош мутахассиси (таъминот),

етакчи мутахассислар (механик, электрик)

ТАКЛИФ ЭТИЛАДИ

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Пушкин кўчаси, 59-уй «Средазнипроцветмет» илмгоҳи, концерннинг расмийлаштириш бўлими (метронинг «Ҳамид Олимжон» бекати).

«АМАЛ» ФИРМАСИ — СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА

Байрам маросимлари, ижодий кечалар, никоҳ кечалари, юбилейлар ва бошқа жамики йиғилиш ва маросимларни ўтказишингизда «Амал» фирмаси сизга яқиндан ёрдам беради.

Фирма қуйидаги хизматларни аъло даражада бажаради:

никоҳ, юбилей, байрам кечалари учун санъаткорлар гуруҳи, карнай-сурнай, видеотасвирчи, рангли чироқ безаклари усталарини топиш; ЗАГСга боришда келин-куёвлар учун «Чайка» ва бошқа маркадаги автомобиллар хизматини уюштириб бериш;

Ошпазлар, салқин газак тайёрловчиларни топишда кўмаклашиш;

салқин ва спиртли ичимликлар, шу билан бирга «Ош»ни тайёрлашда керак бўладиган ҳамма маҳсулотларни уйингизга етказиб бериш. Хуллас йиғилиш ва маросимларнинг йўналиши, табиатига қараб, барча зарур нарсаларнинг ҳаммасини «Амал» фирмаси ҳал қилиб беради.

Бунинг учун сиз ҳеч қаерга югуриб юришингиз шарт эмас, фақат қуйидаги номерларга сим қоқишингиз кифоя:
74-88-55, 40-14-47.

Фирма хизмат ҳақи учун тўланадиган ҳисобкитобни шартномавий баҳоларда нақд пул билан ёки пул ўтказиш йўли билан амалга оширади.

«АМАЛ ФИРМАСИ — СИЗНИНГ ЭНГ УДДАБУРОН ҲАМРОҲИНГИЗДИР!

«СРЕДАЗЦВЕТМЕТЭНЕРГО» ИХТИСОСЛАШГАН ТРЕСТИНИНГ

«ПРИБОР»

КИЧИК ДАВЛАТ КОРХОНАСИ

токарлик, фрезерчилик, штамплаш ишлари ва ностандарт ускуналарни тайёрлаш учун

Буюртмалар қабул қилади

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Урожайная кўчаси, 2 «а» уй (11 «э» автобуснинг «Ҳувайдо» бекати).

ТЕЛЕФОНЛАР: 46-02-83, 46-04-75.
ТЕЛЕТАЙП 116527 «ИСКРА».

«АРТ» БАДИИЙ САЛОНИ

бадиий ва маданий аҳамиятга эга бўлган антиқий буюмларни қабул қилади. Шунингдек Ўзбекистондаги етакчи рассомларнинг асарларини

СОТАДИ

ТЕЛЕФОНЛАР: 32-28-39, 55-39-13.

Устахона учун қайта жиҳозланган 60 м. кв. майдонга эга бўлган, яхши ҳолатда сақланган темирйўл вагони

СОТИЛАДИ

ТЕЛЕФОНЛАР: 76-89-05 37-ҳунар-техника билим юрти.

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

«ТАШГОР П Л О Д О ОВОШПРОМ» бирлашмасининг дўконларида картошка ва сабзавотлар, мевалар ва консерваланган шарбатлар

купонсиз сотилмоқда.

ДЎКОНЛАРИМИЗГА ХУШ КЕЛИБСИЗ!

«Ташгорп л о д о о в о ш пром» бирлашмаси

«Союзреклама» акционерлик жамиятининг «Сарбон» Узбекистон реклама агентлиги.

«ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИ

механика-монтаж, пайвандлаш, электр ишлари, шунингдек ускуналарни таъмирлаб бериш учун

корхоналар ва ширкатлардан

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат қилиш учун телефонлар: 32-36-98, 39-02-18.

«ЛАТЕЦ» КИЧИК ҚОРХОНАСИГА

газ билан ифлосланганлик, ёруғлик, шовқин ва тебранишни аниқлаш соҳасида иш тажрибасига эга бўлган муҳандислар ва техниклар, шунингдек, автомобиль транспортида меҳнатни муҳофаза қилиш бўлими мутахассислар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — шартнома бўйича ишга ёллаш асосида тўланади, ўриндошлик шартларида ҳам ишлаш мумкин.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Педагогика кўчаси, 16-уй.

Телефонлар: 55-93-35, 55-97-93, 55-89-06.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ УЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА—4/III да **Ака-ука совчилар, 5/III да Катта концерт, 6/III да Концерт, 7/III да Менинг оппоқ кабутарларим.**

КИНО

3 МАРТ

Фурқат — «ИШОНЧ» (16.00, 18.30, 20.45, Ҳиндфильм).
Тошсовет — «ҚУЛУПНАЙЛИ ВАНИЛИН ҚЎШИЛГАН МУЗҚАЙМОҚ» **(тоқ соатларда).**

Нукус — «ИШОНЧ» (17.30, 20.00. «Ҳиндфильм).
Москва — «ОРЗУ ОСМОНИ (16.00 18.20, 20.40).

Дўстлик — «СИНДБАД ВА ЙЎЛБАРС КЎЗИ» **(ҳар соатларда).**

Тошкент шаҳар прокуратурасининг жамоаси Киров район прокурорининг ёрдамчиси М. Обидовга онаси **Марҳамат ОБИДОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Давлат дорилфунуни ва кимё куллиёти жамоаси табиий бирикмалар кимёси кафедраси профессори С. А. Ауелбековга отаси **Абдураҳмон АУЕЛБЕКОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент ГРЭСи жамоаси бош муҳандис Ш. А. Абдуллаевга онаси **Азизахон АБДУЛЛАЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

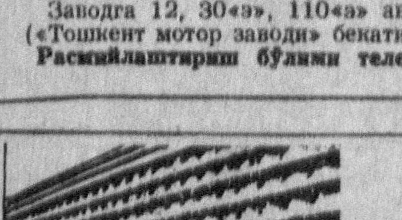

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Узбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

30.491 нусхада чоп этилади. Нашр кўрсаткичи 64690. Буюртма № Г—20. Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 11.35. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10